

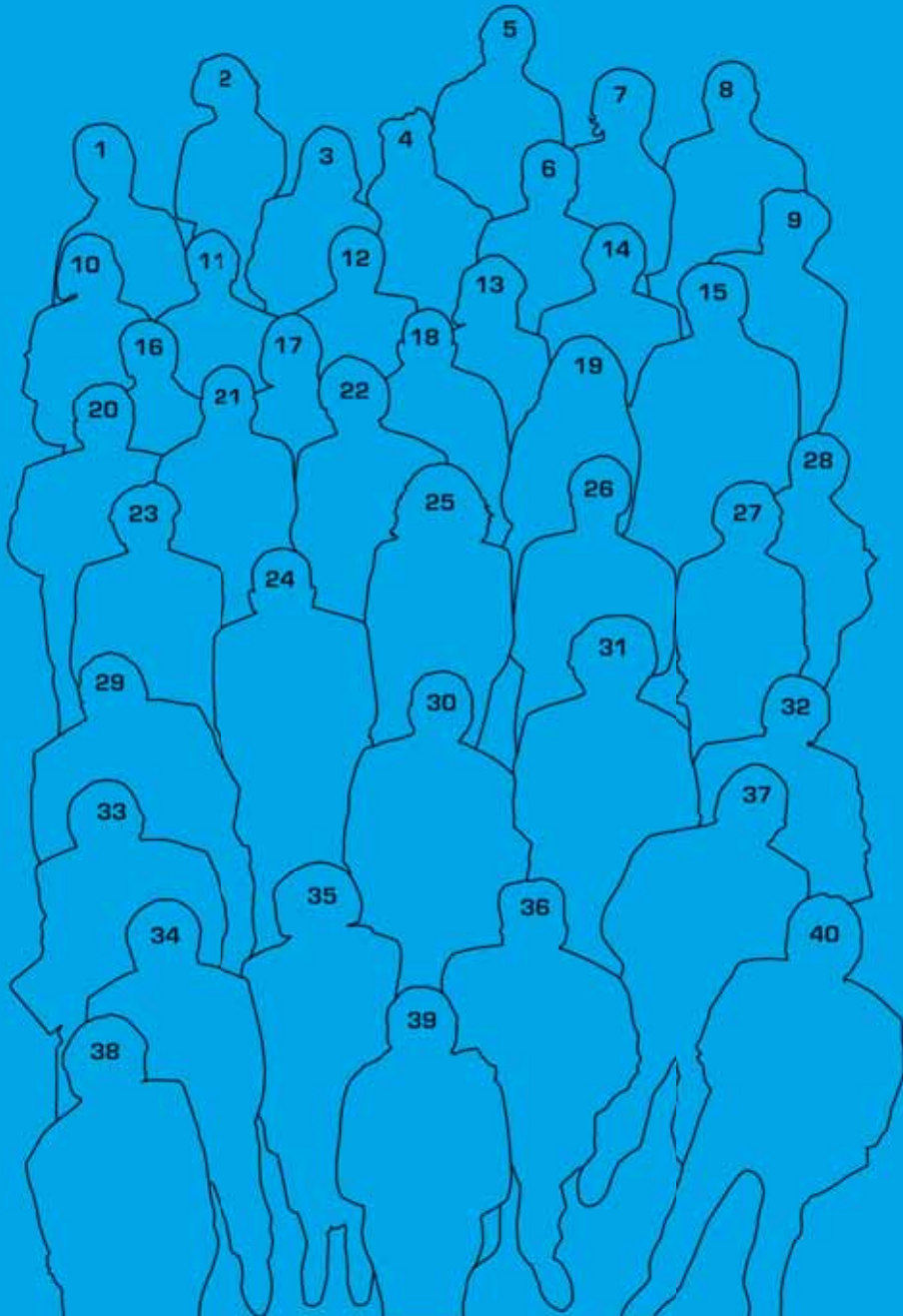

Stichting Collectieve
Propaganda van het
Nederlandse Boek

Stichting Collectieve
Propaganda van het
Nederlandse Boek

Jaar over zicht 2010

1. Rascha Peper
2. Tessa de Loo
3. Marita Mathijssen
4. Imme Dros
5. K. Michel
6. Bart Moeyaert
7. Maria Goos
8. Henk van Os
9. P.F. Thomése
10. Esther Gerritsen
11. Guus Kuijer
12. Jan Brokken
13. Margriet de Moor
14. Midas Dekkers
15. Arthur Japin
16. Ted van Lieshout
17. Anna Enquist
18. Bernlef
19. Rosita Steenbeek
20. Paul Witteman
21. Ronald Giphart
22. Joost Zwagerman
23. Ramsey Nasr
24. Kees 't Hart
25. Esther Jansma
26. Elvis Peeters
27. Renate Dorrestein
28. Wanda Reisel
29. Robert Vuijsje
30. Willem van Toorn
31. Atte Jongstra
32. Dirk van Weelden
33. Peter van Gestel
34. Frank Westerman
35. Louise O. Fresco
36. Daan Remmerts de Vries
37. Nico ter Linden
38. Henk Kraima
39. Christine Otten
40. Christiaan Weijts

VOORAF

Geen meten zonder weten

In het jaar 2010 werden er in Nederland 49,2 miljoen algemene boeken verkocht. Dat is 0,5 procent minder dan het aantal boeken dat er in 2009 over de toonbank ging. Voor de boekenbranche, die in de naoorlogse decennia zijn omzetten gestaag heeft zien stijgen, is het wennen om collectief een stap terug te moeten zetten. Anderzijds zijn er nogal wat branches die onder de huidige economische omstandigheden graag zouden tekenen voor een teruggang in verkochte aantallen van slechts 0,5 procent.

Toch zijn de branchecijfers over 2010 ook weer niet zo eenduidig. In geld gemeten was de teruggang bijvoorbeeld sterker, namelijk 3,5 procent, want vooral van duurere boeken werd relatief minder verkocht. En in de door sneeuwstormen geteisterde decembermaand werden er maar liefst 6,3 procent minder algemene boeken verkocht dan in dezelfde cadeauperiode het jaar daarvoor.

Afgezien van schommelingen in het volume van de markt is ook het product boek zelf in beweging. Na de grote letter-editie, het luisterboek en de dwarsligger zorgt nu het e-boek voor de meest uiteenlopende verwachtingen omtrent het lezen in zijn algemeenheid en de boekenmarkt in het bijzonder. Sommigen zien er de spectaculaire toekomst in van het multimediale, digitale boek. In de ogen van anderen is het eerder een curieus randverschijnsel: aantrekkelijk voor liefhebbers van gadgets, maar geen werkelijke concurrentie voor het aloude gedrukte boek. Ook hier zouden de cijfers houvast moeten bieden. Welnu, in 2010 was het aandeel van het e-boek op de Nederlandse markt circa 0,8 procent.

Het is natuurlijk essentieel dat het Nederlandse boekenvak zijn markt cijfers kent, en de wekelijkse rapportages van GfK worden dan ook gretig ingewacht door professionals in het vak. Maar het lastige van dit soort metingen is dat je er vaak pas achteraf, en over een wat langere termijn iets zinnigs over kunt zeggen. Want wat betekent bijvoorbeeld dat marktaandeel van het e-boek van nog geen 1 procent? Wil dat zeggen dat we in 2010 ons in het allereerste stadium bevonden van een explosieve ontwikkeling, die ons binnen enkele jaren naar een marktaandeel van 10 à 20 procent zal brengen? Of wil dat zeggen dat het e-boek op de Nederlandse markt voorlopig inderdaad een kleinschalig, misschien zelfs experimenteel randverschijnsel is?

Het punt is: om iets van die meetresultaten te kunnen vinden, moet je een beetje weten hoe het zit. Welke strategische keuzes Nederlandse boeken-uitgeverijen aan het maken zijn. Hoe het met de boekhandel gesteld is in Nederland. Welke serieuze bedreigingen er zijn voor de publieke financiering van het openbaar bibliotheekwerk en wat dat zal betekenen voor de aanwas van toekomstige generaties lezers. Hoe eventuele directe en indirecte overheidsbezuinigingen de positie van het boek en die van de literatuur zouden kunnen beschadigen. Welke ontwikkelingen de boventoon voeren in de informatieoverdracht op lagere en middelbare scholen. Hoeveel digitale leestabletten er inmiddels in het bezit van Nederlandse lezers zijn. Enzovoort. Kortom, meten zonder weten levert schijnzekerheden op. Losse percentages, zonder verhaal of context.

De CPNB draagt met zijn collectieve campagnes voor het boek en het lezen als weinig andere private collectieve organisaties in Nederland bij aan het weten van de samenleving. Weten in de vorm van zelfkennis, als bewustmaking van onze eigen geschiedenis en als omgang met creatieve prestaties van anderen: auteurs, vertalers, illustratoren, vormgevers. Natuurlijk, bij die CPNB-activiteiten komt dikwijls een commerciële bedoeling kijken, maar het realiseren daarvan draagt toch ook weer bij aan de onafhankelijkheid van de boekencultuur, die dan zelf des te weerbaarder is ten opzichte van andere branches en van de overheid.

2010: eigenlijk is dat ook zomaar een getal, waar je zonder verhaal of context niet veel over kunt zeggen. Maar wie dit Jaaroverzicht doorbladert raakt onvermijdelijk onder de indruk van de enorme verscheidenheid, de resultaten en de inhoudelijke rijkdom van de activiteiten die de CPNB in het afgelopen jaar heeft ontwikkeld. Wij stellen het op prijs als u dat weet. Dan kunnen wij met

elkaar des te vruchtbaarder van gedachten wisselen over de mogelijke betekenis van alles dat gemeten wordt.

Juni 2011
Maarten Asscher
Voorzitter Stichting CPNB

Jaaroverzicht 2010

6 MET DANK AAN...
...onze sponsors en partners in 2010

ABN-AMRO
deboekenweek.nl

6-7

8 KOPEN EN LENEN IN 2010
Kentering

8-9

10 DE BESTSELLER 60
Sarah, Sarah en Sarah

10-11

12-17 Januari

18 VERS VOOR DE PERS
Verse sneeuw

KINDERJURY
Nu met bus

18-19 Februari

20 CPNB TOP 100 2009
Millennium

HET MOOISTE BOEKMSLAG 2010
Wat is de wat

20-21 Februari

22-31 Maart

32 HET LIJNJE VAN DE BOEKVERKOPER
Meer animo van de uitgevers

32-35 April

36 CPNB
Vaarwel driewieler

36-37 April

38 4 EN 5 MEI
De komst van de jazz

MOEDERDAG, VADERDAG
Heintje? Stef Bos?

38-39 Mei

40-45 Juni

46 BRONZEN ESPRIX
Lof voor de Kinderboekenweek

Aan tafel!

Van het bestuur

46-47 Juni

48 SENAAT KINDERJURY
Goedemorgen meneer Zalm

48-49 Juni

50 PENSELEN
Goud voor vader en dochter

50-51 Juni

52 GRIFFELS
Jury gul met Vlag en Wimpels

52-53 Juni

54-55 Juni

56-57 Juni

58-59

60-61

62-67 September

68-69 September

70-71 September

72-73

74-81 Oktober

82-83 Oktober

84-85 Oktober

86-93 Oktober

94-95 December

Stichting Collectieve
Propaganda van het
Nederlandse Boek

MET DANK AAN...

...onze sponsors en
partners in 2010

CONVENANTPARTNERS

Groep Algemene Uitgevers
Koninklijke Boekverkopersbond
Vereniging van Openbare Bibliotheken

HOOFDSPONSOR

SPONSOR

MET DANK AAN

deboekensalon.nl

EN ONZE PARTNERS

A-light, Amsterdam
 Ambassades van Finland, Noorwegen en Zweden
 Taco Anema, Amsterdam
 Anthon Beeke, Amsterdam
 Bijzondere Collecties van de Universiteit van Amsterdam
 Bimhuis, Amsterdam
 Herman Blokpoel, Den Haag
 BNO, Amsterdam
 Boekblad
 Irma Boom Office, Amsterdam
 Centraal Boekhuis, Culemborg
 Dedicon, Amsterdam
 FlexBar, Amsterdam
 Genootschap van Nederlandstalige Misdaadauteurs
 GfK Retail and Technology Benelux, Amstelveen
 GGP Media, Pößneck (D)
 Grafische Cultuurstichting, Amsterdam
 Institut Néerlandais, Parijs
 De Issuemakers, Amstelveen
 KesselsKramer, Amsterdam
 Het Ketelhuis, Amsterdam
 Koninklijk Theater Carré, Amsterdam
 Koninklijke Bibliotheek, Den Haag
 Koninklijke TNT Post, Den Haag
 Koninklijke Vereniging van het Boekenvak Kunstenaars & Co.
 Loket Aangepast Lezen, Den Haag
 M & F Vormgeving, Amsterdam
 De Melkweg, Amsterdam
 Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Den Haag
 Mister Kitchen, Amsterdam
 Moker Ontwerp, Amsterdam
 Muziekgebouw aan 't IJ, Amsterdam
 Nationaal Comité 4 en 5 mei, Amsterdam

NBD / Biblion, Leidschendam
 Nederlands Forensisch Instituut, Den Haag
 Nederlands Letterenfonds, Amsterdam
 De Nederlandse Boekenbon bv, Bilthoven
 Nederland 2
 Openbare Bibliotheek Amsterdam
 Parra, Amsterdam
 Praaning & Roekens, Amsterdam
 Premsela – Dutch Platform for Design and Fashion
 ProBiblio, Hoofddorp
 Rijksmuseum Amsterdam
 Studio Ron van Roon, Amsterdam
 SchoolTV
 Stadsschouwburg Amsterdam
 Stedelijk Museum Amsterdam
 Kees Sterrenburg, Amsterdam
 Stichting De Best Verzorgde Boeken
 Stichting Lezen
 Stichting Lezen en Schrijven
 Stichting Marktonderzoek Boekenvak
 Stichting Schrijvers School Samenleving
 VPRO
 Van Wanten/ETCETERA, Amsterdam
 Westergasfabriek, Amsterdam
 Z@pp
 Willem van Zeeland, Amsterdam
 Zwaan printmedia, Wormerveer
 Studio Jaap van der Zwan, Amsterdam

EN DE AMBASSADEUR VAN NEDERLAND LEEST

Philip Freriks

KOPEN EN LENEN IN 2010

Kentering

Net als in 2009 werden er in 2010 in Nederland ruim 49 miljoen boeken verkocht. Grosso modo op de nullijn: er zijn detailhandelsbranches die er slechter voorstaan. Tegelijk is er sprake van een kentering. Achter de komma was er een krimp van een halve procent, na een aantal jaren van groei. Wie die groeicijfers op een rij zet, ziet dat de minder gunstige tendens al een aantal jaren gaande is. Groeicijfers jawel, maar ieder jaar lager.

Qua behaalde omzet was het beeld nog wat minder gunstig. Met uitzondering van de Boekenweek en de Kinderboekenweek werden er minder dure boeken verkocht, waardoor de jaaromzet daalde van 642 naar 619 miljoen euro.

Met de bibliotheken ging het in 2010 precies andersom. Voor het eerst sinds een aantal jaren steeg het aantal bibliotheekleden. Er kwamen er ruim 100.000 bij. Met elkaar bedienen de openbare bibliotheken nu ruim vier miljoen Nederlanders. De helft daarvan is jonger dan achttien jaar.

Een dubbele kentering dus in 2010. Voor de boekhandel ten kwade, voor de bibliotheken ten goede. Kan het betekenen dat het lezen van boeken op peil blijft?

Temidden van de stroom onderzoeksgegevens die GfK Retail & Technology in opdracht van de Stichting Marktonderzoek Boekenvak over het boek produceert, viel het volgende op. In de eerste vier maanden van 2010 werden in Nederland 188.951 verschillende boektitels verkocht. Stel je voor, een kleine tak van sport in de wereld van de retail, met nog steeds veel winkeliers die eigen baas zijn, die bijna 200.000 verschillende artikelen feitelijk levert. Uit een oogpunt van informatievrijheid is het een groot goed. Uit economisch oogpunt is het zonder meer zorgelijk: hoe kun je geld verdienen met zo'n waanzinnig breed aanbod? Dat is in de boekenbranche nooit gemakkelijk geweest.

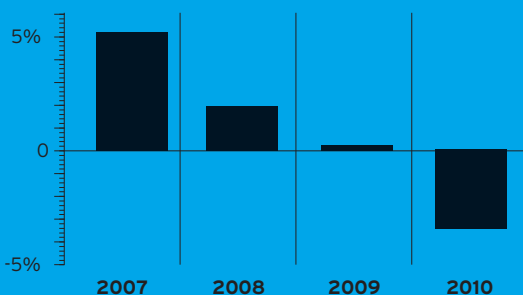
De uitgevers die het goed doen, zijn zij die slim hun niche hebben uitgezocht en zij die succes hebben in het spel om de bestsellers. Qua boekwinkels wordt de meeste pijn gevoeld in de assortimentszaken. Het marktaandeel dat de internetboekhandel verovert, wordt vooral daar weggesnoept en minder of niet bij de inloopzaken. Wie was er in 2010 marktleider op het gebied van fictieboeken? Dat waren de Brunawinkels met een net van zo'n 375 verkooppunten. Het publiek heeft een andere perceptie. Dat verwacht op zoek naar een boek nog altijd het beste te slagen in de boekwinkel in de buurt.

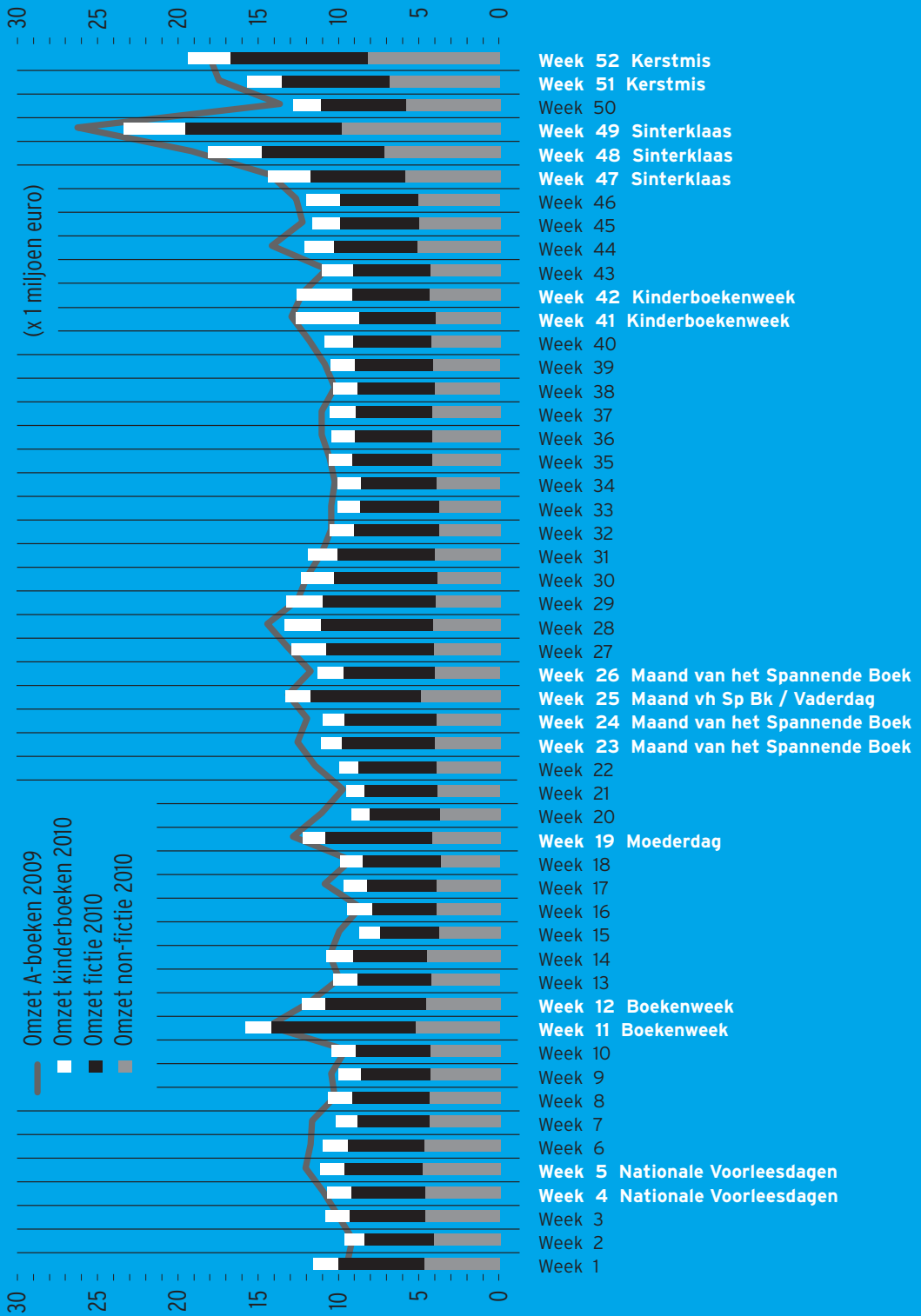
En dan is er nog de komst van het e-book. De *early adopters* van e-readers en e-books zijn niet zozeer de traditionele gadget-liefhebbers, het zijn *upmarket* kopers die veel reizen en met een e-reader minder kilo's hopen mee te slepen. Het marktaandeel van het elektronische boek liep in 2010 op naar 0,8%.

Wie dit jaaroverzicht kantelt, ziet hiernaast de omzetonwikkeling van week tot week, met in de tinten de drie hoofdgenres binnen het publieksboek.

Met dank aan GfK Retail and Technology Benelux.

Omzet: van groei naar krimp

DE BESTSELLER 60

Sarah, Sarah en Sarah

De wekelijkse Bestseller 60 werd in 2010 gedomineerd door *Haar naam was Sarah* van Tatiana de Rosnay (Artemis & Co.). Gedurende 27 weken, jawel, de helft van het jaar plus één week, bezette deze roman uit Frankrijk de eerste plaats. En dat over het gehele jaar, van de eerste week tot en met de laatste. Eigenlijk was 2010 een Sarah-show met een paar pauze-acts. Voor die intermezzo's zorgden nieuwe titels van drie geheide thrillerschrijfsters, Simone van der Vlugt, Karin Slaughter en Esther Verhoef, twee van Stieg Larssons millennium-boeken, die het hele jaar krachtig doorliepen, Dr. Frank, de laatste dieet-hype, en twee actietitels van de CPNB. De bijzonderste nummer 1 was eigenlijk *Morgenrood*, het nieuwste deel in de Twilight-saga van Stephenie Meyer. Bijzonder omdat deze boeken tot het *young adult*-genre behoren. Dat een nieuw boek in dat genre de eerste plek kan halen, zegt iets over de sterke positie van de Twilightboeken in die niche.

De Bestseller 60 komt tot stand op basis van wekelijkse afzetdata afkomstig van GfK Retail and Technology Benelux in opdracht van Stichting Marktonderzoek Boekenvak. De data komen rechtstreeks uit de kassasystemen van winkels die met elkaar 78% van de boekhandel uitmaken. Boekenverkoop via zgn. mass-marketkanalen blijft hierbij buiten beschouwing.

De nummers 1 van De Bestseller 60 in de 52 weken van 2010

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

WEEK 52

De Bestseller 60

De Nationale Voorleesdagen

25.390 exx.

De wiebelbillenboogie

Op een doordeweekse aprilmiddag in 2009 kwamen de jeugdbibliothecarissen Matty Dekkers (Amersfoort), Marleen Schepers (Coevorden), Liesbeth Blommaert (Etten Leur), Petra Spanjers (Arnhem) en Nienke Rosendaal (Deventer) in een Utrechts vergadercentrum bijeen. Op tafel troffen ze 43 prenten- en voorleesboeken, alle verschenen in 2008, die door hun collega's in een internetstemming als de beste van het jaar waren aangewezen. Daaruit kozen ze er tien en uit die tien een nummer 1, *De wiebelbillenboogie* door Guido van Genechten (Clavis). Dat waren de Prentenboeken TopTien en het Prentenboek van het

Jaar, de inhoudelijke basis voor De Nationale Voorleesdagen 2010, de zevende in de reeks.

Stichting Lezen is de initiator van De Nationale Voorleesdagen, de CPNB is de uitvoerend organisator. Onderzoek heeft uitgewezen dat 67% van de peuterspeelzalen en 75% van de kinderdagverblijven meedoen met de Voorleesdagen. Dat zijn intussen hogere bereikscijfers dan van de Kinderboekenweek in deze sector. Sinds het begin van de Voorleesdagen wordt er in instellingen voor kinderopvang aantoonbaar meer voorgelezen. Helaas moest Stichting Lezen het besluit nemen om voor 2010 de bekostiging van

Lange Frans

de Voorleesdagen terug te schroeven. Dat noodzaakte de CPNB tot het schrappen van de prijsuitreiking van het Prentenboek van het Jaar en het afslanken van het informatiepakket voor de instellingen.

Hét middel om te laten weten dat de Voorleesdagen weer beginnen, is Het Nationale Voorleesontbijt. Omdat dit een echte *grassroots*-activiteit is, is het aantal Voorleesontbijten niet eenvoudig te becijferen; de initiatieven worden lokaal genomen en aanmelden is welkom maar niet verplicht. De CPNB schat het aantal ontbijten op 3.000. Een beperkt aantal ontbijten wordt door het bureau zelf georganiseerd, met het doel om de landelijke media te interesseren. Voor die ontbijten werden ditmaal voornamelijk vaders uitgenodigd. Vaders lezen minder voor dan moeders. En vader olifant is de hoofdpersoon van *De wiebelbillenboogie*. Zo trok in de vroege uren van woensdag 20 januari Wouter Bos naar kinderdagverblijf Andreas in Amsterdam, André Rouvoet naar de R. de Jagerschool in Woerden, Lodewijk Hoekstra naar Peuterspeelzaal Pollewop in Laren, dook Lange

Frans op bij Peuterspeelzaal Het Groeipaleis in Amsterdam en Bastiaan Ragas bij de Amsterdamse Willemsparkschool. Natuurlijk waren er ook een paar moeders. Zoals prinses Laurentien, bij de Oscar Romeroschool in Rotterdam. Zelfs grootmoeders. Zoals Tineke Schouten, bij Kinderdagverblijf Quality Kids in Almere.

Instellingen voor kinderopvang en de onderbouw van het basisonderwijs vormen het kerngebied van de Voorleesdagen. Ook de openbare bibliotheken en de boekwinkels organiseren voorleesevenementen en werken met de Prentenboeken TopTien. Voor de boekwinkel zorgde de CPNB voor uitgave van een mini-editie van *De wiebelbillenboogie*, verrijkt met een dvd waarop animatie en voordracht door Beatrijs Sluijter. Te koop voor de speciale prijs van € 5. En van papa olifant was er dan ook nog een vingerpoppje, speciaal voor de bibliotheken, als attentie voor nieuwe leden – jong en oud. *Eén voor de centjes. Twee voor de show. Op drie ben je klaar voor de billenboogie. Go!*

Waldemar Torenstra

Xander de Buisonjé

VERS VOOR DE PERS

Verse sneeuw

Op maandag 1 februari van elf uur tot half vijf opende de Passenger Terminal Amsterdam zijn deuren voor Vers voor de Pers. Verdeeld over 88 stands op het Main Deck, het Promenade Deck en het Panorama Deck presenteerden de uitgevers hun plannen voor het voorjaar aan vertegenwoordigers van de media: journalisten van dagbladen, weekbladen, maandbladen, televisie, radio en websites, en aan freelancers. Ook vakmensen uit boekwinkels en bibliotheken waren welkom. Invallend zonlicht droeg bij aan een energieke sfeer. Net als vorig jaar stonden de uitgevers in alfabetische volgorde opgesteld, maar nu van z naar a. 'Het duurde langer voordat mensen bij je langskwamen,' zei Marjet Knake van Amstel Uitgevers tegen *Boekblad*. 'Uiteindelijk hebben we vrijwel iedereen gesproken.'

Ondanks het feit dat het totaal aantal aangemelde bezoekers 6% opliep, bleef het aantal werkelijke bezoekers achter bij vorig jaar. Het had te maken met sneeuwval in de ochtenduren die her en der het verkeer in de war stuurde.

Dezelfde dag verscheen de nieuwe editie van het *Wie is wie*-boekje. Daarin zijn van alle uitgeverijen die lid zijn van de GAU plus de uitgeverijen die op Vers voor de Pers stonden, de belangrijkste contactgegevens en -personen opgenomen. Het boekje kon tot stand komen met ondersteuning van drukkerij GGP Media in Pößneck (D).

vers voor
de pers

KINDERJURY

Nu met bus

Op woensdag 3 februari begon de stemperiode voor De Nederlandse Kinderjury op het Haagse Binnenhof. Een kindercampagne-team flyerde om alle kinderen in Nederland op te porren te stemmen voor hun favoriete boek van het afgelopen jaar. Daarop gaf kamervoorzitter Gerdi Verbeet het startsein voor de campagne. De kamerleden Jasper van Dijk, Esther Ouweland, Mariko Peters, Rita Verdonk en Nicolien van Vroonhoven voorzagen de kinderen van tips over campagnevoeren en stemmen verzamelen.

Stemmen voor de Kinderjury kon opnieuw via basisscholen, openbare bibliotheken, boekwinkels en kantoren van sponsor ABN AMRO. Deze maakte dit jaar drie toevoegingen aan de Kinderjury mogelijk. Om de campagne extra te ondersteunen, kwam er dit jaar een speciale Kinderjurybus. Tijdens de stemperiode ging deze langs bij dertig basisscholen door het hele land. In de bus werden workshops boeken

beoordelen en campagnevoeren aangeboden.

Tegelijk ging de vernieuwde campagnewebsite van de Kinderjury de lucht in. Naast een nieuw uiterlijk bood deze nieuwe functies zoals de mogelijkheid om boeken op thema te zoeken, om recensies te schrijven en een *postertool*. Het vorig jaar ontwikkelde Kinderjury-character Tim ging op Hyves om vrienden te maken. De site werd ontworpen door IJsfontein en kwam tot stand met medewerking van de Koninklijke Bibliotheek.

De derde toevoeging was de mogelijkheid voor scholen om hun eigen Schoolsenaat in te stellen. Daarvoor werd ze een Senaatspakket beschikbaar gesteld. Het voordeel is dat aldus het discussiëren over de boeken en het opstellen van een juryrapport niet alleen voorbehouden blijft aan de twaalf gelukkigen die in de landelijke Senaat worden uitverkozen. De stemperiode zou tot en met 14 mei duren.

CPNB TOP 100 2009

Millennium

Op 4 februari werd de samenstelling van de CPNB Top 100 over 2009 bekend. Twee titels verkochten in dat jaar meer dan 400.000 exemplaren. Dat waren *Mannen die vrouwen haten* van Stieg Larsson (Signatuur) met 496.918 stuks, gevolgd door *Haar naam was Sarah* van Tatiana de Rosnay (Artemis & Co.) met 456.821 exemplaren. Twee weken in de zomer stonden de drie delen van Larssons Millenniumtrilogie op plaats 1, 2 en 3 van De Bestseller 60. Op de kop af 20 titels verkochten in 2009 100.000 stuks. En zo verder naar beneden, tot de laatste tien boeken op de lijst, die net onder de 30.000 exemplaren verkochten. Van de honderd titels waren er 44 nieuw in 2009 verschenen, de andere 56 waren ouder. Voor de samenstelling van de Top 100 vult de CPNB de gegevens van GfK Retail and Technology Benelux aan met afzetgegevens van uitgevers en van boekenclub ECI. Dit gebeurt omdat alleen op deze manier marktbrede verkoopcijfers van afzonderlijke titels verkregen kunnen worden.

496.918 exx.

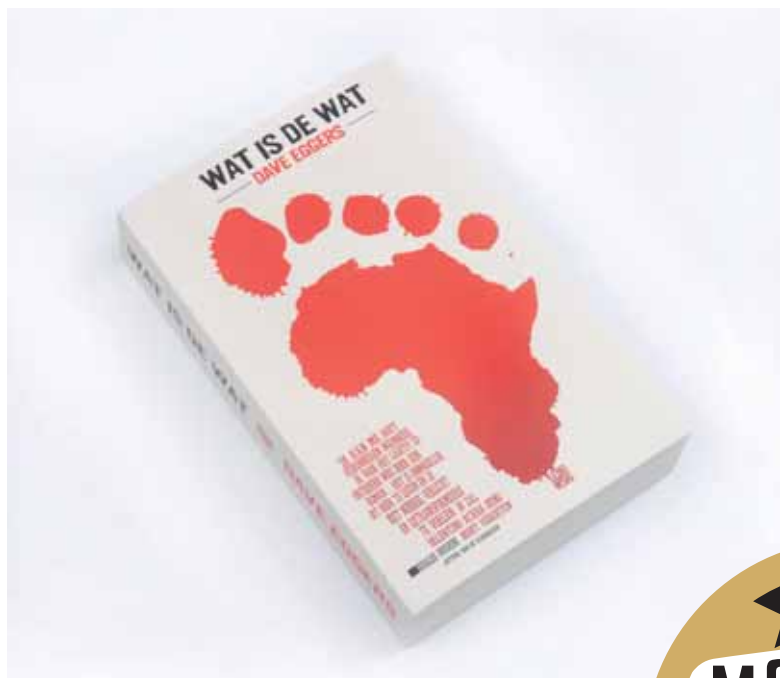

456.821 exx.

TOP	CPNB
100	2009
TITEL:
AUTEUR:
UITGEVERIJ:
Dit boek behoort tot de honderd bestverkochte boeken in Nederland in 2009.	PLAATS:
Stichting Collectieve Propaganda van het Nederlandse Boek	Bert de Groof, voorzitter Stichting CPNB

HET MOOISTE BOEKOMSLAG 2010

Wat is de wat

De twaalf nominaties voor Het Mooiste Boekomslag 2010 werden uitverkozen door de boekverkopers Grietje Braaksma (AKO), Minke Faber (Binnert Overdiep, Heerenveen), Winnie de Jong-Urban (Plantage Books & More, Apeldoorn), Jesse Kröger (Selexyz), Anneke Reijnders (Athenaeum Boekhandel, Amsterdam), Willem van Roij (Selexyz Van Piere, Eindhoven) en Jan van Schoot (Libris). Tussen 21 januari en 8 februari was de stembus geopend. Alleen voor boekverkopers en via boekblad.nl. Op 11 februari werd de uitslag bekend. De voorkeur van de stemmende boekverkopers was uitgegaan naar het omslag van David Eggers' roman *Wat is de wat*, ontworpen door Dog and Pony (Lebowski).

De bijbehorende bokaal voor de ontwerpers en wisselbeker voor de uitgever werden uitgereikt op een bijeenkomst bij de Bijzondere Collecties van de Universiteit van Amsterdam. Dingeman Kuilman, toen nog directeur van ontwerpplatform Prensela, gaf een hilarisch gastcollege boekomslagontwerpen. Het was dit jaar de negende verkiezing van Het Mooiste Boekomslag, een gezamenlijk initiatief van *Boekblad* en Stichting De Best Verzorgde Boeken.

Boekenweek

Hast

Feestelijk én succesvol

Tot de nazi's aan de macht kwamen was Duitsland voor boekenvakkers hét land. In Duitsland was ooit de boekdrukkunst uitgevonden, Duitsers bouwden de beste drukpersen en Leipzig was met al zijn uitgeverijen, drukkerijen en opleidingen de wereldhoofdstad van het boek. Jonge Nederlandse boekenvakkers met ambitie wilden daar stage lopen. Het hoeft dus niet te verbazen dat de Boekenweek, die in 1932 door Nederlandse uitgevers en boekverkopers verzonnen werd, verzonnen werd naar Duits voorbeeld. In Duitsland is het nooit wat geworden, in Nederland des te meer. Met onderbrekingen in de jaren 1942 tot en met 1945 – ook dankzij de Duitsers – beleefde Nederland in 2010 dus zijn 75ste Boekenweek.

Reden voor feest. Het gekozen thema *Titaantjes* – Op-

groeien in de letteren kon uitgelegd worden als aandacht vragen voor boeken over jeugd en jong zijn. Maar het kon ook gezien worden als een saluut aan de vitaliteit van de Boekenweek, een instituut dat door geduldige inspanning van uitgevers en vooral boekverkopers – de laatste tien jaar ook van openbare bibliotheken – een kracht en een bekendheid heeft ontwikkeld waar het buitenland ons om benijdt. Het thema was ontleend aan het verhaal *Titaantjes*

van Nescio (1918), dat begint met de zin: 'Jongens waren we – maar aardige jongens.'

Het smoel van deze Boekenweek werd geleverd door Parra, een ontwerper-illustrator die met beide benen in de jeugdcultuur staat. Het campagnebeeld dat Parra ontwikkelde, werd op een t-shirt geprint en dit werd meteen al met de presentatie van de plannen

Persconferentie in het Bimhuis, met Leo Vroman op de beamer

voor de Boekenweek aan boekhandel en bibliotheek meegezonden.

Het jubileum werd vooral gevierd met een boek dat geheel werd volgeschreven door Nederlandse – en enkele Vlaamse – auteurs. In *Titaantjes waren we*. *Schrijvers schrijven zichzelf* gingen 75 auteurs in op het verzoek een brief te schrijven aan hun eigen jeugdige ik. Wat had je als kind willen weten wat je inmiddels te weten bent gekomen? Onder de auteurs bevonden zich ook schrijvers van kinderboeken en literaire non-fictie. Met elkaar leverden ze een staalkaart van de Nederlandse literatuur.

Zo ontstond een jubileumboek van 300 pagina's, dat in luxe-uitvoering voor € 10 in de winkels kwam. De boekhandel bestelde er bijna 50.000 exemplaren

van en die vonden vlot hun weg. Ook werd de tekst van het boek als e-book beschikbaar gesteld; tijdens de Boekenweek kon een koper van *Titaantjes waren we* kiezen voor een download. Er werd nog weinig gebruik van gemaakt. Maar dat de mogelijkheid er was, werd al door veel betrokkenen als positief ervaren.

De auteurs van *Titaantjes waren we* waren eregast op de persconferentie die de CPNB aan de Boekenweek wijdde, op maandag 1 februari in het Bimhuis te Amsterdam. Leo Vroman, de oudste deelnemer aan het boek, las via een videoverbinding uit Fort Worth, Texas zijn bijdrage voor. Op de bühne namen de schrijvers de eerste exemplaren van het boek in ontvangst. Na de persconferentie poseerden ze met

elkaar voor fotograaf Taco Anema om vervolgens samen te lunchen in het nabije Star Ferry-restaurant.

Cadeau voor alle leerlingen

Of het nu door het jubileum of door het thema kwam, feit is dat een heel bijzondere extra activiteit geëntameerd werd door het Ministerie van OCW. Het departement stelde de CPNB in staat om alle leerlingen van het vierde jaar van vmbo, havo en vwo een bloemlezing cadeau te doen. Een cadeau aan alle Nederlandse vierdeklassers, dat betekent een cadeau in 215.000-voud. Dat bijzondere cadeau werd het boek *TXT. Alles is mogelijk in zestien verhalen*. In dat boek presenteerde Abdelkader Benali zestien verhalen of romanfragmenten van evenzovele Nederlandstalige schrijvers. Die verhalen hadden met elkaar gemeen dat ze gaan over jong zijn. Van het allereerste verhaal van de jonge F. Springer tot een hoofdstuk uit Franca Treurs verse debuutroman *Dorsvloer vol confetti*. Stichting Lezen zorgde met docenten uit het voortgezet onderwijs voor de samenstelling van een voorselectie waaruit Benali zijn keuze maakte. Ontwerper Ron van Roon leverde voor het boek vier

omslagen die *at random* verpakt werden. Dat had als resultaat dat in elke verpakking minimaal twee verschillende omslagen voorkwamen – reden voor extra attentie bij het uitpakken op de scholen. Aan het boek werd een twitteratuurwedstrijd verbonden. Leerlingen werden uitgenodigd naar eigen keuze een verhaal uit *TXT* samen te vatten in drie tot tien tweets. Op de Boekenweek-persconferentie kwam Erik van Muiswinkel voordoen hoe dat moest: hij had *De*

avonden van Gerard Reve in tien tweets samengevat. 'Weer zondag. Koppijn. Snij me met scher&. Zinloze bezoeken. Bep S. = wel lieve meid. Donker, bloedrijke vlees. Leen pluche konijn van haar.'

Winnaar van de twitteratuurwedstrijd werd de 16-jarige Savannah Heessels. Zij liet zich inspireren door een van de personages uit *De helaasheid der dingen* van Dimitri Verhulst. Het leverde haar vier kaarten op voor Lowlands, een lichtgewicht tent en een krat met boeken.

De Boekenweek

Vanaf 8 maart elke dag op

Duel

Het Boekenweekgeschenk in dit bijzondere jaar heette *Duel* en was geschreven door Joost Zwagerman. Het was het eerste fictiewerk van Zwagerman in acht jaar; de laatste jaren had hij zich vooral met essayistiek beziggehouden. De hernieuwde ontmoeting met Zwagerman als romancier beviel goed. Veel klanten in de winkels reageerden er enthousiast op. Niet overall overigens; dat viel te verwachten bij een boek met een vloek als openingswoord. Ook de recensies

van *Duel* waren overwegend positief. De Arbeiderspers bracht drie romans van Zwagerman met een nieuw omslag uit. Museum Meermanno in Den Haag wijdde onder de titel *Beeld verplaatst* een expositie aan de verschillende samenwerkingen die Zwagerman in de afgelopen jaren met beeldend kunstenaars heeft gehad. Literair tijdschrift *Passionate* kwam met een Zwagerman-special. En de CPNB bracht in de openbare bibliotheken een Boekenweek-CV over Zwagermans leven en werk. Stichting Schrijvers School Samenleving organiseerde voor Zwagerman een 22-delige toernee door het hele land.

Dinsdag 9 maart, de dag voor de Boekenweek, bracht nog een bijzonder jubileumgeschenk. Koninklijke TNT Post bracht een speciale Boekenweekpostzegel uit. Het leek niet zomaar een jubileumpostzegel te zijn, maar een wereldprimeur op postzegelgebied. De postzegel was namelijk in de vorm van een boekje uitgevoerd. Op de pagina's van het boekje, op een formaat van 3 bij 4 centimeter, was een korte tekst van Joost Zwagerman te lezen, een aanvulling op *Duel*. De postzegel werd in een mapje gestoken waarop de namen van de geschenkauteurs door de jaren heen weergegeven waren. Alles naar een idee van ontwerper Richard Hutten. Bij de filatelistische loketten ging de zegel in 266.000 exemplaren over de toonbank – voor postzegelbegrippen is dat nog een exclusief aantal. TNT ondersteunde de postzegel ook nog met een bladwijzer die in één beweging zowel de aandacht vestigde op de Boekenweekcommissie als op de Persoonlijke Postzegel van TNT. Dit werd bereikt door één van de beelden uit de Boekenweekpostzegel als Persoonlijk Postzegelbeeld te verwerken.

Het vernieuwende gehalte van de zegel bleef niet onopgemerkt. In november verwierf drukker Joh. Enschedé er de Van Speijk Innovatieprijs mee, een sinds 2007 bestaande bekroning voor communicatieve vernieuwing in de grafimedia-industrie.

Black ties

En dan was er nog het traditierijke Boekenbal, het Boekenbal der Titanen, dinsdag 9 maart op het vertrouwde roodpluche van de Stadsschouwburg

212.768 exx.

Amsterdam. Hij was er weer, de wonderbaarlijke Boekenbal-vibe, compleet met uitbundig geklede feestgangers, meer *black ties* dan ooit – daar was dan ook uitdrukkelijk om verzocht. Ook de klagers waren er, om de teloorgang van het bal en de opdringerigheid van de media te bewenen. En niet te vergeten de *partycrashers* die later op de avond al buikademhalend de alertheid van het deurpersoneel kwamen testen.

Adriaan van Dis verbond de onderdelen van het voorprogramma, gewijd aan opgroeien in de letteren, met veel schwing, stembeheersing en fysieke expressie aan elkaar. Die onderdelen waren Midas Dekkers met zijn *Titaantjes*-brief aan de jonge Wandert, Marjolijn Februari met een column, zanger Felix Strategier en Dichter des Vaderlands Ramsey Nasr met het gedicht *Radicaal intiem*. Ernst Reijseger begeleidde Nasr op cello.

Na het slotapplaus was er Centraal Boekhuis-cham-

pagne in de gang en daarna kon het grote circuleren beginnen. Koninklijke TNT Post had een fotostudio ingericht waar ieder een portret voor op een Persoonlijke Postzegel kon laten maken. In de Pleinfoyer werden gedenkwaardige momenten uit de Boekenbal-geschiedenis geprojecteerd. En op het Ajaxterras... kon gerookt worden. Om middernacht verrichtte Joost Zwagerman in de Club Titans, voorheen bekend als de bühne van de schouwburg, de openingshandeling van de Boekenweek.

In de media

Beginnend met *De avond van het boek* op maandag 8 maart besteedde Ned2 dagelijks aandacht aan de Boekenweek. Zo maakte Rik Felderhof uitzendingen met Yasmine Allas en Abdelkader Benali. En Pauw en Witteman ontvingen Hugo en Aaf Brandt Corstius. Rond al deze uitzendingen maakte Ned2 twee trailers, de ene met Connie Palmen en Joost Zwagerman, de andere met Abdelkader Benali en Tommy Wieringa. Voor de spiegel richtten de auteurs zich tot hun jongere ik. Van Joost Zwagerman voor de spiegel werd ook een poster gemaakt, die verspreid werd naar boekwinkels en bibliotheken.

De laatste vier dagen werd de Boekenweek ondersteund met radioreclame. Rond de eerste dagen had ook hoofdsponsor NS al radio-reclame gemaakt voor de vrij reizenzondag, 14 maart. Deze bracht naar schatting 200.000 reizigers de treinen in. In de trein die Amsterdam Centraal om 12.06 uur verliet richting Den Bosch was de invalkracht J. Zwagerman als een van de conducteurs ingeroosterd. Hij kon zich er persoonlijk van verwittigen hoeveel passagiers een exemplaar van *Duel* als plaatsbewijs toonden.

NU.nl haakte aan bij de Boekenweek door lezers uit te nodigen een brief aan hun jonge zelf te schrijven. Een jury van uitgevers selecteerde de drie beste inzenders, die beloond werden met een pakket boeken.

Stichting Lezen zorgde voor lessuggesties voor 4-havo en 4- en 5-vwo. Deze worden niet meer in papieren vorm beschikbaar gesteld, maar kunnen door scholen van de website van de CPNB gedownload worden.

Hogere omzet

Niet alleen was deze Boekenweek feestelijk, hij was ook succesvol. Vergeleken met de tegenvallende Boekenweek van 2009 werden er 4,3% meer boeken verkocht, die een 9,2% hogere omzet scoorden. De klanten hadden dus een voorkeur voor duurdere boeken. Scherp getimed voor de Boekenweek lag de Bernhardbiografie van Annejet van der Zijl (*Querido*) in de winkels. Het werd na *Titaantjes waren we* het best verkochte boek van de eerste Boekenweek-week. Goed liep de Boekenweek bij AKO, The Read Shop, bol.com en bij de Selexyzwinkels. Bruna, dat vorig jaar het best van iedereen presteerde, zat ongeveer op het gemid-

delde. Minder ging het bij de winkels van Libris en Blz. Ook in de openbare bibliotheken wordt de gang van zaken tijdens de Boekenweek in de gaten gehouden. Cijfers van ProBiblio, de organisatie die 200 bibliotheken in Noord- en Zuid-Holland ondersteunt, lieten zien dat het aantal uitleningen tijdens de Boekenweek omhoog schoot. Ook de belangstelling voor Zwagermantitels liet een piek zien. Tijdens de Boekenweek schreven openbare bibliotheken ruim 8.000 nieuwe leden in.

Eén element in deze Boekenweek liep min of meer op een mislukking uit: het plan met de boekhandels-etiketjes. In de jonge jaren van de Boekenweek had iedere zichzelf respecterende boekverkoper zijn eigen kleine gekleurde etiketjes die hij bij verkoop voorin de boeken plakte. Als jubileumgeste werden boekwinkels in de gelegenheid gesteld om bij de CPNB nieuwe etiketjes te bestellen. Piet Schreuders zorgde voor de ontwerpen. Enkele honderden boekwinkels maakten van die mogelijkheid gebruik. In het proces ging er het een en ander mis, waardoor de CPNB nogal wat etiketten terug moest nemen.

HET LINTJE VAN DE BOEKVERKOPER

Meer animo van de uitgevers

Anya van de Wetering, Dick Anbeek

De ervaringen die in 2009 opgedaan waren met de nieuwe campagne Het Lintje van de Boekverkoper waren gunstig genoeg om in 2010 opnieuw een aantal informatieve boeken op een lintjesregen te trakteren.

De boekverkopers Dick Anbeek (De Drvkkrij, Middelburg), Marcel Borgstijn (bol.com), Ineke Verkaaik (Verkaaik, Gouda), Liesbeth Landsaat (Bruna, Veenendaal), Toon Buitink (Livius, Tilburg), Ruud Aret (Postscriptum, Schiedam) en Maria Lievense (Selexyz Broese, Utrecht) kwamen op 4 februari in beraad bijeen. De stamtafel van de CPNB boog door onder het gewicht van 162 informatieve boeken, door uitgevers en boekverkopers voorgedragen. In vergelijking met vorig jaar was de animo van uitgeverszijde duidelijk toegenomen. Uit de voordrachten kozen de boekverkopers tien boeken waarin zij de gelukkige combinatie van inhoudelijke kwaliteit, uiterlijke aantrekkelijkheid en sluimerend verkooppotentieel in ruime mate aanwezig achten.

Hun keuze werd op 23 februari wereldkundig gemaakt. Die keuze bracht uiteenlopende hoogtepunten op het brede terrein van het informatieve boek bijeen: drie kookboeken, twee boeken over historische onderwerpen, een reisgids, een architectuurboek, een kunstboek, een graphic novel en een dwarsligger.

Precies twee maanden later, op Wereld Boeken Dag, belegde de CPNB een feestelijke bijeenkomst in de BAM-zaal van Muziekgebouw aan 't IJ te Amsterdam. Daar werden de tien boeken in het zonnetje gezet en reikte KBb-voorzitter Dick Anbeek, compleet met ambtsketen, de lintjes uit aan

Evert van Ginkel, Leo Verhart

'Boek dat alle andere pastaboeken overbodig maakt'

'Onwaarschijnlijke uitgeefprestatie'

'Verrassend en helemaal af'

'Nieuwsgierig makend'

'Dé redding op zakformaat'

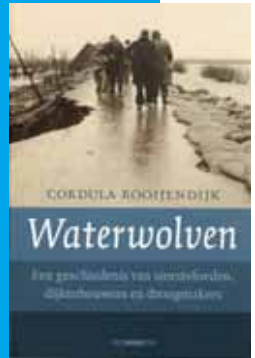
'Vernieuwend, slim en praktisch'

'Uniek, eigenzinnig, doorwrocht'

'Een dijk van een boek'

'Zowel voor beginners als voor gevorderden'

'Goede selecties, prachtige foto's'

de betrokken auteurs, samenstellers of uitgevers. Een nieuw door Jeroen Henneman ontworpen decoratie droeg bij aan de feestelijkheid.

De winkels waren toen al voorzien van een gratis informatiepakket, waarin zich een set *wobblers* bevond, mini-winkelaffiches die aan het schap geplakt kunnen worden en op plastic steeltjes zachtjes heen en weer bewegen bij iedere klant die passeert. De uitgevers voorzagen de bekroonde boeken van Lintjes-stickers.

Op de dag van de prijsuitreiking ging een tv-campagne voor de Lintjes de lucht in. De spots waren gedurende zes dagen te zien op Nederland 1, 2 en 3. Steeds zaten vijf spots in een Ster-blok, één van tien seconden over alle Lintjesboeken, en vier van elk 5 seconden over één boek.

De Kbb evalueerde het verloop van de actie met een enquête.

Vaarwel driewieler

Na langdurige voorbereidingen kwam op 26 april de geheel vernieuwde website van de CPNB in de lucht. De oude site was ooit in 2002 online gekomen, had dus acht dienstjaren volgemaakt. Begrijpelijk dat de tijd gekomen was voor een grondige renovatie – wielrennen op een driewieler gaat niet lekker. Het systeem waarmee de site bijgehouden wordt, door de vakman het CMS genoemd, is nu geïntegreerd met de benodigde databases. Het bestelproces van campagnematerialen voor boekhandels en bibliotheken is daarmee verregaand gestroomlijnd. Ook het nieuwe CPNB-adressensysteem dat in de loop van 2010 in gebruik genomen werd, werd aan de achterzijde van de site gekoppeld. Het ontwerp van het een en ander werd geleverd door de Utrechtse sitebouwer eend. Sinds jaar en dag zijn er de afzonderlijke campagnewebsites, die steeds enkele weken voor de start van een campagne de lucht ingaan. Dan zijn er intussen vijf afnemersgroepen die op de site apart bediend worden. Uitgevers, boekverkopers en bibliotheken loggen in op hun eigen Vakinformatie-areaal. Dezelfde voorziening is er intussen ook voor vertegenwoordigers van de media, terwijl er speciaal voor scholen een open toegankelijke sectie is.

Daarnaast was 2010 het jaar waarin de CPNB werk maakte van de sociale media. In februari ging Tim van de Kinderjury op Hyves. In augustus werd publiek voor Manuscripta geworven via Twitter, Facebook, LinkedIn en Hyves. Tijdens Manuscripta werden aankondigingen van afzonderlijke programma-onderdelen getweet. Daar hoort snelle beantwoording bij, *live webcare* genoemd. Stemmers op de NS Publieksprijs konden na het uitbrengen van hun stem hun voorkeur delen via het medium van hun keuze.

Ook groeit het externe beeldarchief van de CPNB gestaag. Televisiespots en narrowcastingfilmpjes zijn intussen te vinden op YouTube; het plaatsen van foto-collecties op Flickr staat voor 2011 op het programma.

www.kinderboekenweek.nl

De Grote Tekententoonstelling

Kinderboekenweek 2010 ♥ 6t/m 16 oktober

Home Thema Uitgaven Activiteiten Bekroonde boeken Boekwinkel en bibliotheek In het onderwijs

Sadeau van je boekwinkel

Voor het kleine broertje of zusje

Welke boeken moet ik kiezen?

Winderboekenweek bij je in de buurt

Uitgaves

Website Kinderboekenweek 2010: online op 3 september
 tentoonstelling 2010 door Paul Verhoeven en Tineke Schilke >>
 100ste verjaardag schiedt Kinderboekenweekboek 2011 >>
 Kinderboekenweek 2011 2012 Superlijsten >>

Alle nieuwste uitgaves

Uitgaven van de Winderboekenweek

Het Prentenboek van Baan Zennerts de Vries en Philip Wopman
 verkrijgbaar voor slechts € 5,00

Het geheim van DE GOUDEN STRAP
 Bekijk de film >>

www.maandvanhetspannendeboek.nl

HOME ONMACHT CHARLES DEN TEX MORD EN DODSLAG POWER OF PLOTS NIEUWS ACTIVITEITEN

MORD EN DODSLAG

MEESLEPENDE MISDAADVERHALEN UIT SCANDINAVIE

CHARLES DEN TEX ONMACHT

CADEAU

AVOND VAN HET SPANNENDE BOEK THE POWER OF PLOTS

De Gouden Strap 2010

LEES ONMACHT MISDAGIG VOORDEEL IN DE 1E KLAS

KOOP NU KAARTEN!

meer informatie

4 EN 5 MEI

De komst van de jazz

Jaarlijks verzorgt de CPNB de boekuitgave van de toespraken die gehouden worden op 4 en 5 mei. Op uitnodiging van het Nationaal Comité 4 en 5 mei spreekt een literair auteur voorafgaand aan de Nationale Herdenking op de Dam te Amsterdam de genodigden toe die in De Nieuwe Kerk verzameld zijn. Bevrijdingsdag pleegt ingeluid te worden met een toespraak door een vooraanstaand publiek persoon, steeds in een andere provinciestad. Dit jaar sprak K. Schippers in De Nieuwe Kerk over *De komst van de jazz*. Een dag later was het de beurt aan Wim Kok die in Roermond zijn visie op vrijheid gaf onder de titel *Echt vrij*.

De boekjes met de twee toespraken werden door de CPNB verspreid naar de boekhandel. Een hardcover bibliotheekversie werd toegezonden aan alle openbare bibliotheken en mediatheken van scholen voor voortgezet onderwijs.

De betaalde oplage beliep 7.478 exx. In de boekhandel loopt het animo voor de boekjes terug. Het wordt in toenemende mate als een bezwaar ervaren dat op de boekjes embargo rust totdat beide redes uitgesproken zijn.

MOEDERDAG, VADERDAG

Heintje? Stef Bos?

De weken voor Moederdag en Vaderdag zijn drukke weken in de boekwinkel. Het boek heeft een sterke positie als cadeau-artikel, en die positie moet op zijn minst verdedigd worden. Daarom verzorgde de CPNB tussen dinsdag 4 en Moederdag 9 mei weer een intensieve radiocampagne die aandacht vroeg voor het boek als ideaal cadeau voor moeder. Ditmaal stootte Wim T. Schippers de bekende ode van zanger Heintje aan zijn mama bruusk van de draaitafel om zijn boodschap te brengen. Hetzelfde gebeurde tussen maandag 14 en Vaderdag 20 juni. En moest niet Heintje het veld ruimen maar Stef Bos, met *Papa, ik lijk steeds meer op jou*.

De uitzendingen gingen via Radio 1 en 2, 3FM, 100%NL, Sky Radio, Radio Veronica, Radio 538, Slam! FM, Q-Music en de regionale zenders. Per station waren er 27 uitzendmomenten. Voor de regionale zenders betekende dat 27 momenten op elk station. Met in totaal ruim 70% bereik onder de doelgroep.

ISAF
القوات الدولية

CHARLES VAN TICE
ONMAGT

CHARLES VAN TICE
ONMAGT

Juni - Maand
van het
Spannende Boek

Dames bloot, handel dood?

Wie boekverkopers en uitgevers sprak over het verloop van Juni – Maand van het Spannende Boek 2010 kon zich afvragen of ze het over dezelfde campagne hadden. Het commentaar van de boekverkopers was vooral zuinigjes. Of ze nu het economisch tij, het weer ('dames bloot, handel dood') of de WK voetbal als hinderfactor aanvoerden, vast staat dat de plussen in de boekhandel met een lampje te zoeken waren. Boekhandelsbreed en juni-op-juni kelderde de thriller met 9% in aantallen en 6% in geld. Heel anders was het gevoel van de uitgeverijen. Een teruglopende markt kan hen net zo hard raken als de boekhandel, maar daar was in de ogen van de uit-

gevers in juni geen sprake van. 'Ontzettend goed' (De Geus), 'tevreden' (A.W. Bruna) en 'geslaagd' (Karakter Uitgevers), zo luidden enkele commentaren.

Rara hoe kan dat? Het zou kunnen dat boekverkopers met hogere verwachtingen de junimaand ingegaan zijn dan uitgevers. Waarschijnlijker is dat andere verspreidingskanalen dan de boekwinkel de uitgevers compensatie hebben bezorgd. Met name grootwinkelbedrijven zijn voor goed lopende en scherp geprijsde spannende boeken een afzetkanaal van belang geworden. Terwijl met mooi weer en voetbal op tv het afzonderlijke bezoek aan de boekhandel erbij in kan schieten, wordt er evenzogoed elders een spannend boek meegepakt. De ironie van de geschiedenis is dan dat de inspanningen van de CPNB, geconcentreerd als ze zijn op boekhandels en openbare bibliotheken, ook elders hun vruchten afwerpen.

De inspanningen van de CPNB. Die waren er in ruime mate.

Er was een thema dat een *booming* segment van het aanbod in de schijnwerpers plaatste, de misdaadliteratuur uit Scandinavië. Een marktanalyse leerde dat in het jaar voorafgaande aan deze Maand in één op de tien Nederlandse huishoudens een thriller uit het hoge Noorden gelezen was. *Mørd en Dødslag* werd het motto, dat de boeken van Stieg Larsson, Henning Mankell, Jussi Adler-Olsen, Camilla Läckberg en Lars Kepler van een *trait d'union* voorzag. Voluit: *Mørd en Dødslag. Meeslepende misdaadverhalen uit Scandinavië*.

Er was een persreis naar Stockholm. Medio maart verdiepten acht journalisten en een fotograaf zich in Stockholm drie dagen ter plekke in *Mørd en Dødslag*. Ze werden gebriefd door auteur en criminoloog Leif Persson, wandelden met het duo Roslund &

863.800 exx.

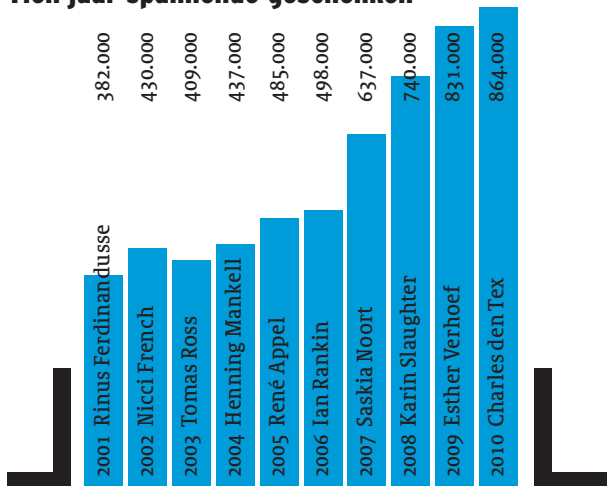

Brecht van Hulten, Roslund & Hellström

Hellström langs plekken uit hun oeuvre, waren getuige van een gesprek van de auteurs Pia Juul en Inger Wolf met Karl Fredriksson, lid van de Zweedse Academie van Misdaadauteurs, en maakten een Millenniumtour onder leiding van Kurdo Baksi, de biograaf van Stieg Larsson.

Er was een geschenkauteur van Nederlandse bodem, drievoudig Gouden Stropwinnaar Charles den Tex. De laatste jaren hadden Nederlanders en buitenlanders elkaar als geschenkauteur afgewisseld. Nu werd voor het eerst twee jaar achter elkaar een Nederlander benaderd. Een bewijs van het nog steeds groeiende bereik van de Nederlandse thriller. Charles den Tex schreef *Onmacht* en de boekhandel bestelde opnieuw meer exemplaren van het geschenkboekje. NS legde in elk exemplaar een boekenlegger waarmee je in de maand juni een dagkaart in de eerste klas kon bestellen voor maar € 25. De boekenleggers werden ook naar openbare bibliotheken verspreid.

Tien jaar spannende geschenken

Er was nieuws, in de vorm van de toekenning van De Gouden Strop. De Gouden Strop mag dan de prijs van het Genootschap van Nederlandstalige Misdaadauteurs zijn, in de laatste jaren is het gelukt om De Gouden Strop en Juni – Maand van het Spannende Boek goed te laten zwaluwstaarten. Juryvoorzitter Koos Postema maakte de nominaties voor De Gouden Strop bekend tijdens de persconferentie over Juni – Maand van het Spannende Boek. Deze werd op 27 april gehouden in De Rode Hoed te Amsterdam. Henk Kraima overhandigde in De Rode Hoed het eerste exemplaar van *Onmacht* aan Charles den Tex.

Er was een feestelijke en goed bezochte openingsavond, *The Power of Plots*, dinsdagavond 1 juni in De Melkweg te Amsterdam. Met een *cool-blue* sjaal waren de bezoekers in Scandi-stemming gebracht. En dat ten overstaan van een hele rij eregasten uit Scandinavië: Maj Sjøwall, Jens Lapidus, Unni Lindell, Roslund & Hellstrøm, Jo Nesbø, Matti Rönkä, Leif Davidsen, Mikkel Birkegaard en Pia Juul. Het invliegen van zoveel noorderlingen kon doorgaan dankzij financiële ondersteuning van de ambassades van Noorwegen, Zweden en Finland. Maar voordat de Scandinaviërs aan het woord kwamen die avond, was er de uitslag van De Gouden Strop en ook van de Schaduwprijs voor het beste thrillerdebuut van het afgelopen jaar. Met die twee prijzen gebeurde iets heel bijzonders: ze kregen dezelfde winnaar. De jonge Vlaming Bram Dehouck won ze allebei, voor zijn debuut *De minzame moordenaar* (Van Halewyck). Eerst kreeg hij de Schaduwprijs uitgereikt uit handen van Marion Pauw, Gouden Stropwinnaar in 2009. En daarna reikte Koos Postema hem De Gouden Strop uit. Toekenning van De Gouden Strop wordt mogelijk gemaakt door het LIRAFonds en The Read Shop. Het Nederlands Forensisch Instituut gaf een presentatie over twee van zijn geavanceerde onderzoekstechnieken. Het mc- en interviewwerk werd gedaan door Willem Asman, Ed van Eeden, Isolde Hallensleben, Jasper Henderson, Brecht van Hulten, Marijn van der Jagt, Elvin Post, Tomas Ross, Britt Stubbe en Jac. Toes.

Er was digitaal winkelmateriaal, zoals banners en een filmpje voor *narrowcasting*, naast analoge uitingen als affiches, logoborden en raamstickers. Er was extra

aandacht voor thrillers in *BOEK, Margriet* en *esta*. Charles den Tex verscheen in *Kunststof TV* en in het radioprogramma *Casa Luna* op Radio 1.

Er waren vertrouwde elementen die de Maand verrijkten. Zoals de NS Thriller Wissel, ditmaal op 2 juni op het station Den Haag Centraal. Reizigers konden daar een gelezen misdaadroman voor een andere komen ruilen en tegelijk een handtekening van Charles den Tex meenenem. En ten slotte de *Vrij Nederland Detective & Thrillergids*. Boekverkopers werden van speciale opstekers voorzien om de boeken die bij VN vijf sterren behaalden, te markeren.

BRONZEN ESPRIX

Lof voor de Kinderboekenweek

Op 2 juni kreeg de CPNB een bronzen Esprix toegekend voor de reclamecampagne rond de Kinderboekenweek van 2009. De Esprix zijn vakprijzen voor marketing-communicatie. De verantwoordelijke jury's letten uitdrukkelijk op de gedragsbeïnvloedende effecten van de voorliggende campagnes. Ook strategie en creatie worden in de overwegingen meegenomen. De Kinderboekenweekcampagne werd voor de CPNB ontwikkeld door bureau Van Wanten. Zij verbeeldden het thema *Aan tafel!* met een geruit tafelkleed. 'Dat kwam overal terug, het is heel consistent doorgetrokken, waardoor iedereen het op den duur overnam, ook ketens,' vertelde adjunct-directeur Marieke Verhoeven aan *Boekblad*. De effecten op afzet en omzet tijdens de Kinderboekenweek waren duidelijk merkbaar.

Er waren 31 campagnes genomineerd. Bol.com won met een campagne voor studieboeken een Gouden Esprix.

Van het bestuur

Het bestuur van de Stichting CPNB kwam in 2010 vier maal in vergadering bijeen, op 3 maart, 26 mei, 15 september en 15 december. Ook op 26 mei vond het jaarlijkse Convenantoverleg plaats. Dat is de gelegenheid waarbij het CPNB-bestuur de besturen van de drie convenantpartners GAU (Groep Algemene Uitgevers), KBb (Koninklijke Boekverkopersbond) en VOB (Vereniging van Openbare Bibliotheken) ontmoet. Op de gewone bestuursvergaderingen laten de drie bonden zich elk vertegenwoordigen door een assessor.

Uitmo 2010 bestond het bestuur van de Stichting CPNB uit:

Maarten Asscher (directeur Athenaeum Boekhandel), voorzitter

Hans Peters (voorheen Selexyz), penningmeester, vice-voorzitter

Anne Rube (directeur Stichting ProBiblio)

Hans van Velzen (directeur OB Amsterdam)

De twee uitgeverszetels in het bestuur waren vacant geworden toen **Bert de Groot** en **Joost Nijsen** zich in mei 2010 wegens drukke werkzaamheden moesten terugtrekken. Met ingang van 2011 wordt in hun opvolging voorzien door:

Joop Boezeman (directeur A.W. Bruna Uitgevers)

Geneviève Waldmann (per 1 juni directeur Luitingh-Sijthoff).

Het bestuurslidmaatschap is onbezoldigd.

Als assessoren traden op **Paula Vrolijk-de Vries** namens de GAU, **Sanne Baudoin** namens de KBb en **Ap de Vries** namens de VOB.

De convenantpartners betalen elk een gelijke jaarlijkse bijdrage aan de CPNB. Deze bijdragen belopen met elkaar ongeveer 15% van de baten van de CPNB. De overige baten worden gevormd door campagne-inkomsten, sponsoring en incidentele bijdragen van overheden, publieke en private fondsen. De jaarlijkse bijdragen stellen de CPNB in staat om campagnematerialen tegen kostprijs aan te bieden en aanloopverliezen op nieuwe activiteiten te dekken.

Na vele jaren van samenwerking nam de CPNB eind 2010 afscheid van accountant Deloitte. De jaarrekening over 2010, aangevuld met een tekstuele verantwoording, is goedgekeurd door de nieuwe accountant, BDO.

SENAAT KINDERJURY

Goedemorgen meneer Zalm

Op donderdag 3 juni reed de Kinderjurybus voor bij de hoofdingang van het hoofdkantoor van ABN AMRO aan de Amsterdamse Zuidas. Uit de bus stapten twaalf aspirant-Senaatsleden, om verwelkomd te worden door ABN AMRO-topman Gerrit Zalm. Aangekomen in de boardroom

van het bankgebouw, installeerde Zalm de Senaat en gaf de Senaatsleden een aantal tips mee over hoe grote groepen mensen te vertegenwoordigen. Ook was er voor ieder Senaatslid een pakket met de vijf boeken die in de stemming de meeste aanhang hadden verworven. Welke boeken dat waren, werd diezelfde dag publiek gemaakt: de Nominaties van De Nederlandse Kinderjury.

De boeken gelezen hebbende, kwamen de Senaatsleden op zaterdag 19 juni bijeen op het CPNB-bureau. Daar bespraken ze de nominaties met elkaar en stelden ze voor ieder boek het juryrapport op. Daarin veel lof en af en toe een stukje kritiek. 'Voor een volgend boek willen de Senaatsleden liever dat Dolfje weer gewoon een eigen avontuur beleeft, en niet meer in de Leeuwenkuil zit.'

Nominaties
categorie
6 t/m 9 jaar

Nominaties
categorie
10 t/m 12 jaar

PENSELEN

Goud voor vader en dochter

Op 7 juni werd bekend dat het Gouden Penseel 2010 ging naar *De boomhut* van Ronald en Marije Tolman (Lemniscaat). Het boek is een bijzonder samenwerkingsproject van vader en dochter Tolman. Ronald maakte een ets van een boomhut, Marije tekende er alle aanloop van dieren bij. 'Pure zen in dertien kunstwerken,' was het oordeel van de jury, bestaande uit Karen Bertrams, Irma Boom, Clementine Vrooland, Ans Meens en voorzitter Wim Pijbes. 'Het is lief, het is druk, het is mooi en avontuurlijk: geen wonder dat iedereen de boom in wil. Als lezer zou je ook niets liever willen.'

Er waren Zilveren Penselen voor de tekeningen van Carll Cneut in *Edward van de Vendels bloemlezing Fluit zoals je bent* (Querido/de Eenhoorn) en van Geert Vervaeke in *Kristien In-'t-Vens boek Een wel heel bijzondere kerst* (Lannoo). Ook waren er drie Vlag en Wimpels.

De jury was te spreken over het algemene niveau van de 153 inzendingen, maar vond dat de verrassing ontbrak. Toch viel de keuze moeilijk. Naast de drie Penselen en de drie Vlag en Wimpels werden in het juryrapport nog drie boeken lovend vermeld. En 'intussen maakt de inbreng van Vlaamse schrijvers, illustratoren en uitgevers dat

het juryreglement ernstig onder druk staat.' Dat juryreglement behoudt namelijk het Gouden Penseel aan een Nederlandse tekenaar voor.

De prijsuitreiking van de Penselen zou in oktober volgen, bij de opening van de expositie *Penselen* in het Rijksmuseum Amsterdam.

Be d
met het
Gouden
Penseel
2010

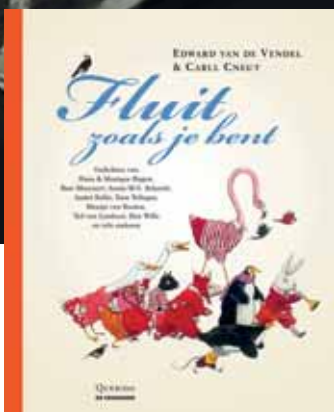

Be d
met een
Zilveren
Penseel
2010

MET
vlag EN
wimpel

2010

GRIFFELS

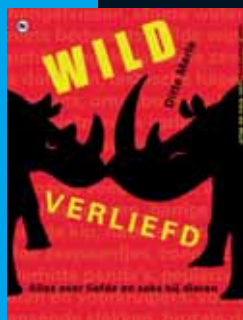
Jury gul met Vlag en Wimpels

Op dezelfde 7de juni werden de winnaars van de Zilveren Griffel bekend. Eva Riem, Inger Bos, Annemarie Terhell en Jasmijn Verhees zaten in de jury, met Gerlien van Dalen als voorzitter. Evenals de jury van 2009 bekroonden zij het maximaal mogelijke aantal van tien boeken met een Zilveren Griffel. Daarnaast gaven zij aan maar liefst dertien boeken een Vlag en Wimpel, een zeldzaam hoog aantal. De jury sprak van een aanbod 'met veel verrassingen en ruimte voor creativiteit en kunstzinnigheid.'

Net als bij de Penselen is het goud voorbehouden aan een Nederlandse schrijver. Maar anders dan de Penseeljury zag de Griffeljury deze regel niet als een probleem. Alle tien de Zilveren Griffels kwamen terecht bij Nederlandse auteurs.

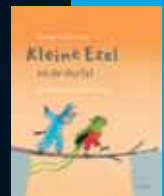
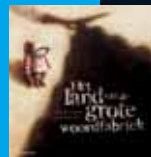
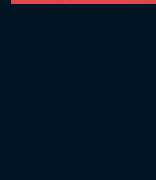
De prijsuitreiking zou 29 september plaatsvinden en de ontsluiting welke van de Zilveren Griffelwinnaars de Gouden Griffel bemachtigt op 4 oktober, op het Kinderboekenbal.

Beeld met een Zilveren Griffel 2010

MET
vlag EN
wimpel
2010

Be d
met een
Zilveren
Griffel
2010

MET
vlag EN
wimpel
2010

KINDERJURY

Er loopt een muis door Carré

De ontknopning van De Nederlandse Kinderjury 2010 voltrok zich op woensdagmiddag 23 juni in Koninklijk Theater Carré te Amsterdam. De zaal was goed gevuld bij deze eerste openbare Kinderjury-prijzuitreiking. Alle tien genomineerde auteurs waren aanwezig. Voor de zes- tot negenjarigen waren dat Hans Hagen, Paul van Loon, Mirjam Oldenhave, de bebrilde en retro geklede muis Geronimo Stilton en Harmen van Straaten. Onder de hoede van presentator Jörgen Raymann kregen zij van de Senaatsleden Mitzi uit Zeeland, Brent uit Zuid-Holland, Jos uit Friesland, Yun uit Limburg en Fleur uit Overijssel hun jurybeoordelingen. Daarna was het de beurt aan de genomineerden voor de tien- tot twaalfjarigen, Tosca Menten, Francine Oomen, Manon Sikkel, Niki Smit en Jacques Vriens. En de Senaatsleden Thijs uit Drenthe, Aiske uit Utrecht, Anne uit Noord-Brabant, Nienke uit Groningen en Jorg uit Noord-Holland. De winnaars werden voor het laatst bewaard. Dat bleken Geronimo Stilton te zijn, voor *Fantasia IV. Het drakenei* (De Wakkere Muis) en Francine Oomen, voor *Hoe overleef ik (zonder) dromen?* (Querido). Senaatsleden Nusheh uit Flevoland en Lars uit Gelderland reikten ze de oorkondes uit. Een kleine aardverschuiving was het wel: het geramde winnaarskoppel Francine Oomen/Paul van Loon bleek door Geronimo Stilton uit elkaar gespeeld.

Er waren muzikale intermezzi van PleaSe en Ralf. Na het zaalprogramma gingen de kinderen door Carré op speurtocht en handtekeningjacht.

Het aantal uitgebrachte stemmen liep iets op, naar ruim 26.000.

ADIEU HENK KRAIMA

Ridder met Gouden Speld

In december 2008 had Henk Kraima zijn voornemen aangekondigd om per 1 augustus 2010 afscheid te nemen als directeur van de CPNB. Met zijn 60ste verjaardag in zicht en met 24 jaar aan het roer van de CPNB vond hij het mooi geweest. Die jaren zijn buitengewoon succesvol geweest, maar het was ook hard werken. Campagnes draaien, nieuwe campagnes ondernemen, het bureau managen, de stemming bij de vakgenoten peilen, het media-aanbod bijhouden en ook nog werk lezen van een auteur met wie je binnenkort een afspraak hebt – je kunt van minder moe worden.

Het bestuur van de CPNB ging op zoek naar een opvolger. Die werd december 2009 gevonden in de persoon van Eppo van Nispen tot Sevenaer. Tegelijk werd de afscheidsdatum van Henk Kraima bepaald op 30 juni.

Een dag nadat zijn bureau-collega's roerend afscheid van hun directeur hadden genomen, stroomde de Stadsschouwburg Amsterdam vol met boekenvakkers, relaties en velen die dat in de afgelopen jaren geweest waren. Met Henk Kraima en zijn vrouw Mieke in de koninklijke loge. En met Erik van Muiswinkel als de ceremoniemeester.

Eerste spreker was de kersverse CPNB-voorzitter Maarten Asscher. Daarna keek Erik van Muiswinkel in een gesprek met boekverkoper Beth Johnson, uitgever-in-ruste Pieter de Jong en Henks bibliotheekpartner Jan-Ewout van der Putten terug op de Kraima-era. Een twintigtal schrijvers bracht Henk een afscheidsgroet per video. Zangeres Leine zorgde, begeleid door het Zapp String Quartet voor muziek. Thomas Rosenboom haalde op onderkoelde toon herinneringen op aan het jaar dat hij auteur van het Boekenweekgeschenk was. En aan het eind van het uur kwam staatssecretaris Marja van Bijsterveldt namens H.M. de Koningin Henk Kraima benoemen tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau.

Daarna kon de receptie beginnen. Niet met een lange rij wachtenden, maar met Henk en Mieke vrij circulerend door de mensenmenigte. Veel gasten hadden cadeaus meegenomen, vooral in relatie tot het driemaandelijks verblijf in New York dat Henk voor

het voorjaar van 2011 aan het beramen was. Op het Marnixbordes konden de gasten op de foto met een kartonnen Henk. Staande de receptie speldde KVB-voorzitter Dick Anbeek de echte Henk de Gouden Verenigingsspeld op.

Boekblad kwam uiteraard met een afscheidsinterview. 'Voor journalisten is die perfectie van de CPNB wel eens saai,' bekende hoofdredacteur Lucie Th. Vermij. 'Je ziet alle collega's aan de leiband van de goed geoliede machine van de CPNB lopen. Gevolg: wij hadden soms gewoon geen zin er aandacht aan te besteden.' Waarop Henk Kraima antwoordde: 'Dat vind ik wel het mooiste verwijt dat me ooit gedaan is.'

24 JAAR HENK KRAIMA

Hart voor de inhoud

Henk Kraima, geboren in de Groninger Ommelanden, zette zijn eerste stappen op het terrein van reclame en marketing bij verzekeraar Deltal Lloyd. Via uitgever Meulenhoff kwam hij de boekenbranche binnen. Daarvandaan kwam hij in 1986 op de positie die hem 24 jaar lang als gegoten heeft gezeten: directeur van de CPNB. In die periode nam de CPNB een grote vlucht, dankzij de talloze initiatieven die Kraima op touw zette. Er waren ook initiatieven die het niet haalden. Geen nood, welgemutst verzong hij dan wat anders. En misschien had de CPNB soms ook de wind

mee. Dan komt het op scherp zeilen aan, dat kon hij ook. Steeds meer partijen voelden zich op hun gemak bij deze marketingman met hart voor de inhoud. Eerst schrijvers en ontwerpers, later ook belangrijke sponsors en het bibliotheekveld.

Na zijn afscheid hoopt hij nog betrokken te blijven bij 'culturele projecten waarbij enthousiaste, visionaire en vrolijke mensen iets moois tot stand willen brengen.' Het is hem van harte toegewenst.

Henk Kraima met: vlnr. Chris Leeftang, Hens Gottmer, Salman Rushdie, Bert Schierbeek, Jacques Dohmen, Rudi Wester en Mieke van Toor.

EPPO VAN NISPEN

Honderd dagen

Per 1 juni 2010 trad Eppo van Nispen tot Sevenaer aan als directeur van de Stichting CPNB. In de weken die er nog restten tot het afscheid van Henk Kraima trokken ze samen langs een aantal belangrijke relaties om kennis te maken. Juli was bestemd voor vakantie. Met ingang van augustus begon hij aan een uitgebreide introductie- en oriëntatietour langs het hele boekenvak en andere relatiekringen van de CPNB.

Eppo van Nispen tot Sevenaer werd geboren in 1964. Na zijn rechtenstudie in Leiden was hij geruime tijd werkzaam als programmamaker, hoofdredacteur en programmamanager voor de TROS en SBS. In 2005 waagde hij de overstap naar de Stichting DOK in Delft, voortgekomen uit een fusie tussen de openbare bibliotheek en de kunstuitleen. In de vijf jaar daarop groeide DOK uit tot een van de parels van het Nederlandse bibliotheekwezen, een druk

bezocht huis in het stadscentrum dat je 'de wereld te leen' belooft. Er gebeurt daar veel meer dan alleen het inroosteren van de uitleenbalie. Zo ontwikkelde DOK een aantal bibliotheektechnische innovaties, waarvoor tot in Californië en Saudi-Arabië afnemers gevonden werden. Eppo van Nispen verdiende kortom zijn sporen als cultureel ondernemer op een plek waar niet iedereen dat zomaar zou verwachten. Petje op, een rugzak torsend en foto's knippend met zijn i-phone, werd hij snel een vertrouwde figuur in de verschillende salons van het boekenvak. Na zo'n honderd dagen becijferde hij dat hij met 26 van de 30 personen in de literaire pikorde van *HP De Tijd* persoonlijk gesproken had – welke die 4 zijn, moet geheim blijven.

DIRECTIE

Nevenfuncties

In de persoon van Eppo van Nispen is de CPNB vertegenwoordigd in de Raad van advies van de Koninklijke Vereniging van het Boekenvak (KVB). De KVB is de koepelorganisatie voor het boekenvak in Nederland. Tegelijkertijd treedt zij op als schakel tussen het boekenvak en het ministerie van OCW. Samen met het bestuur bepaalt de Raad van advies het beleid van de KVB.

De statuten van Stichting De Best Verzorgde Boeken geven de directeur van de CPNB een kwaliteitszetel in het stichtingsbestuur. Eppo van Nispen is in dat bestuur penningmeester.

Verder is hij voorzitter van de Datadenktank Nederland van de Record Management Conventie (RMC), lid van de Programmaraad van Mediawijzer.net, bestuurslid van Stichting Bibliotheek.nl, lid van het Samenwerkingsverband Archief, Bibliotheek en Documentatie van de Nederlandse Taalunie (SABIDO) en lid van de Adviesraad van het Studium Generale van de TU Delft.

Manuscripta

Nu ook op zaterdagavond

Voor de vierde maal namen de Nederlandse uitgevers gedurende het eerste weekeind van september het Amsterdamse Westergasfabriekterrein over om de opening van het nieuwe boekenseizoen te vieren – voor de eerste maal met twee dagen stralend warm weer. Omdat het Westergasterrein eerder een buiten- dan een binnengevoel oproept, remt mooi weer het bezoek gelukkig niet af. Het aantal bezoekers op de publiekszondag liep vergeleken met vorig jaar nog iets op, naar 5.500. Op de vakmaandag was het aantal bezoekers met ruim 2.200 licht minder. Wat de deelname van de uitgevers betreft, hielden het fusie- en overnameproces in de publieksboekenuitgeverij – dat leidt tot minder stands met meer imprints – en de komst van nieuwe deelnemers elkaar in evenwicht.

De meest in het oog lopende toevoeging aan Manuscripta was ditmaal de uitbreiding van het programma naar zaterdagavond 4 september. Tussen acht en elf uur, ‘terwijl de stands worden opgebouwd’, waren er al podiumprogramma’s in de grote zaal van MC en in het Machinegebouw, bedoeld als een smaak- en sfeermaker voor de komende dagen. Trekkers waren enkele buitenlandse auteurs, waaronder Elia Barceló, Bernhard Schlink, Meir Shalev en Karin Slaughter. Ze werden uit eigen land aangevuld met onder meer Adriaan van Dis, Gumbah, Arthur Japin, Kees van Kooten en Hans Liberg. Gespreksleiders waren Margot Dijkgraaf, Ed van Eeden en Ernest van der Kwast. Er kwamen ruim driehonderd bezoekers op af. In de media wordt het profiel van Manuscripta met het jaar steviger. Dat komt doordat de samenwerkingsverbanden met omroepen, kranten, tijdschriften en webmedia steeds hechter worden. En het komt door de waardering van de schrijvende pers. Zo schreef *Trouw* dat Manuscripta in zijn huidige vorm de vergelijking met Lowlands en North Sea Jazz kan doorstaan. Dankuwel alstublieft.

Vooraf met de VPRO werd de samenwerking uitge-

breid. De hele zondag had de VPRO een eigen podium in het Machinegebouw. Op zondagmorgen kwam de eerste aflevering in het nieuwe seizoen van Wim Brands’ programma *Boeken live* van Manuscripta, met Douwe Draaisma en Gustaaf Peek. Later op de dag kwam ook *De avonden* met een speciale editie uit het Machinegebouw. Ook presenteerde de VPRO een nieuwe radioserie met opgesloten schrijvers.

Op 18 augustus verscheen bij de *VPRO-gids* een Manuscriptabijlage van 24 pagina’s. Daarin een interview met Arthur Japin en bijdragen van Esther Gerritsen, Jaap Scholten en Mirjam Oldenhove. Er kwamen 100.000 extra bijlages beschikbaar voor verspreiding naar de boekhandel.

NRC Handelsblad had een eigen podium ingericht in Westerliefde. Daar traden Bas Heijne, Pieter Steinz en Pieter Kottman als gastheer op. Met onder meer Tim Parks, Dick Swaab en Ronald Giphart.

Ook *Crimezone* presenteerde zich op Manuscripta.

Karin Slaughter

Willem Asman leidde een gesprek met vier Nederlandse thrillerschrijvers en Karin Slaughter nam de Crimezone Award in ontvangst.

Vrouwenblad *esta* concentreerde zich op debutanten. Boekenredacteur Margriet de Groot ging in gesprek met Anna Drijver, Aefke ten Hagen, Peter Buwalda en Pieter Bart Korthuis. *Libelle* had een boekenclub, waar Marleen Janssen met auteurs de maatschappelijke positie van vrouwen aan de orde stelde. *De Volkskrant* had Paul Cliteur als hoofdgast. En *VN* richtte een wereldpodium in, met Harm Ede Botje als gesprekspartner van een aantal reisauteurs.

Een reeks stevige onderwerpen op non-fictieterein werd onder het vaandel *ManuscriptAcademie* bijeengebracht in Ketelhuis 2. Met Fik Meijer, Carel Peeters, Frank Meester en Theo Toeboesch. Voor kinderen was er een podium in MC. En natuurlijk was er weer het kookeiland, opnieuw in samenwerking met Mr. Kitchen. Met lezingen, workshops en proeverijen. Op het buitenterrein waren er exposities van *National Geographic* en de winnende vakantiefoto's van Kosmos' *Wat&Hoe*-reeks. Er reed een minibusje rond waarin je met een auteur kon speeddaten. Iets soortgelijks was er voor kinderen: een bolderkar naar ontwerp van Gerrit Rietveld. Er was een ongewenste-intimiteiten-EHBO-tent van Hanco Kolk en Peter de Wit. In de NS Voorleestuin kon je de benen strekken met een koptelefoon op je hoofd, waarin een goed verhaal. En wie even niet aan zijn bloedsuiker gedacht had, kon zich bijspijkeren met een Boekenbonbon, uitgedeeld door de Boekenbon.

Er waren ook boekpresentaties, dat wil zeggen nieuwe titels die precies op Manuscripta gelanceerd werden. Zoals *Vaslav* van Arthur Japin (*De Arbeiderspers*), *De Nederlandse maagd* van Marente de Moor (*Querido*) compleet met een heuse floretdemonstratie, en *Wilde rozen* van Lulu Wang (*De Boekerij*). De grote overvloed aan korte evenementen werkt voor veel bezoekers stimulerend, maar kan sommi-

gen ook afschrikken. Een keus maken uit tweehonderd optredende schrijvers... het moet geen werk worden. Daarom werden in het uitgebreide programmablad zes middagvullende routes over Manuscripta aangeboden. Kies maar: de reisroute, de vrouwenroute, de verrassingsroute, de internationale route, de geest&lichaamroute en, voor wie levensgevaarlijk wil lezen, de bloedstollende route.

Op maandag presenteerde Winnie Sorgdrager de tiplijst van de AKO Literatuurprijs. Stichting Lezen en het Nederlands Letterenfonds verzorgden een presentatie over de Grote Jongeren Literatuurprijs. De winnaar van de Selexyz Debuutprijs werd bekendgemaakt: Franca Treur. *Boekblad* greep Manuscripta aan om aandacht te vragen voor het nieuwe uiterlijk

van magazine en website. In een van de ruimtes van de Flex Bar liep een programma van het Amsterdam Fellowship for International Publishers. In de Gashouder werd een aantal nieuw te verschijnen kookboeken gekoppeld in een culinaire pitch. Er waren workshops, voorlees- en inspiratiesessies. Aan het einde van de werkdag bood de GAU bij de Westerboulevard een borrel aan.

Boekhandels werden voorzien van een display voor het Manuscripta-programmablad. Amsterdammers werden via de peperbussen aan de komst van Manuscripta herinnerd. En de sociale media mogen in de promotie natuurlijk niet meer ontbreken. Via LinkedIn, Twitter, Facebook en Hyves liep het aantal vrienden/volgers van Manuscripta tot 2.000 op.

NS PUBLIEKSPRIJS Met de hand op het hart

Het is het uitgezochte middel om op de vroege zondag Manuscripta goed op gang te krijgen: de bekendmaking van de nominaties voor de NS Publieksprijs voor het Nederlandse Boek. De elementen zijn al een aantal jaren vertrouwd en dat is zo omdat ze goed functioneren. Het zijn hoofdsponsor NS, presentator Karin de Groot en de leden van de Kernjury die zondagmorgen de wekker zetten om in Manuscripta's Transformatorhuis de genomineerden te zien en hun boeken mee naar huis te nemen. In zijn eerste publieke optreden als directeur van de CPNB liet Eppo van Nispen de kernjuryleden met de hand

op hun hart beloven dat ze alle zes de genomineerde titels ook echt zouden lezen.

Eigenlijk is er maar één wisselend element, de nominaties. Deze worden door een comité van bibliothecarissen en boekverkopers gekozen uit Nederlandse titels die het in het afgelopen jaar bij het publiek uitstekend hebben gedaan en waarvan tegelijk verwacht kan worden dat er nog nieuwe lezers voor te vinden zullen zijn. Voor 2010 werden dat *De vastgoedfraude* van Vasco van der Boon en Gerben van der Marel (Nieuw Amsterdam), *Mama Tandoori* van Ernest van der Kwast (Nijgh &

Stem nu

en win een jaar lang boeken

Van Ditmar), *Godenslaap* van Erwin Mortier (*De Bezige Bij*), *Dorsvloer vol confetti* van Franca Treur (*Prometheus*), *Cruise* van Suzanne Vermeer (*A.W. Bruna*) en *Op klaarlichte dag* van Simone van der Vlugt (*Anthos*). Alle genomineerden waren er, behalve natuurlijk Suzanne Vermeer – want die heeft niemand nog ooit gezien.

De stembus was per direct geopend. Bibliotheken en boekwinkels werden van promotiepakketten voorzien – stickers, banieren, wobblers – en konden stemmodules op hun websites plaatsen. Stemmen tot en met 14 oktober.

Lekker lezen doe je in de trein

Stem op jouw favoriete boek op www.nspublieksprijs.nl

Ga mee

NIEUWE OOGST

Wat ligt er in de wieg?

Campagnes van de CPNB spelen zich op verschillende podia af. Het belangrijkste podium wordt gevormd door boekhandel en bibliotheek. Zij beschikken over 'een vloer' waar 'het' gebeurt of moet gebeuren. Een tweede podium wordt gevormd door de media en de aandacht voor de campagnes daarin – reclame dan wel *free publicity*. Het derde podium zijn de evenementen die de CPNB organiseert, zoals persconferenties en prijsuitreikingen, niet te vergeten het Boekenbal en Manuscripta. Steeds gaat het er om die drie zo op elkaar af te stemmen dat het resultaat optimaal is.

Zo bekeken is Manuscripta in het palet van de CPNB een beetje een vreemde eend in de bijt. Een groot evenement, gericht op 'vrij' publiek, waarbij de media breed en steeds breder zijn ingeschakeld maar waarbij de vertaalslag naar 'de vloer' gebrekkig was. Boekwinkels en bibliotheken dragen hun steentje bij aan promotie voor Manuscripta, maar wat draagt Manuscripta bij aan hen? Op dat gebied was er nog wel iets te winnen.

Een kans om dat te doen, deed zich voor toen het Centraal Boekhuis liet weten op korte termijn extra geld beschikbaar te hebben voor een collectieve reclame-inspanning voor het publieksboek. Dat leverde de kans op om de gedachte van het begin van het boekenseizoen ook los van Manuscripta te presenteren en het Manuscripta-momentum meer dan totnogtoe naar bibliotheek en boekwinkel te brengen. Met name voor het laatste waren de CPNB en de KBb juist bezig budget vrij te maken.

Zo werd de campagne *De nieuwe oogst* geboren.

Twaalf pasverschenen boeken werden met zes tegelijk opgenomen in twee tv-spots. Die werden tussen 8 en 17 september 63 maal uitgezonden op Nederland 1 en 2, Net5, Veronica en SBS6. Boekhandel en bibliotheek kregen *point of sale*-materiaal. De campagne werd passend verbeeld met behulp van wiegies en ooievaars. Het ging om de nieuwe boeken van Herman Brusselmans, Remco Campert, Hans Dorrestijn, Loes den Hollander, Arthur Japin, Hanco Kolk & Peter de Wit, Francine Oomen, Peter van Straaten, Betsy Udink, Esther Verhoef, Dimitri Verhulst en Lulu Wang. Voorzover de betrokken auteurs aanwezig waren op Manuscripta, kwamen ze naar de NS Boekentuin om de nieuwe actie ten doop te houden.

RADIO-AWARDS

‘Optimaal en consequent’

Het wordt een succesverhaal met de radiospots die de CPNB regelmatig laat maken voor het boek als cadeau. De spots, waarin Wim T. Schippers allerlei onzincadeaus afkat ten faveure van ‘een boe-hoek’, verdienden in 2009 al een bronzen bekroning bij de eerste toekenning van de RAB Radio Awards.

In 2010 ging daar nog een schepje bovenop. Een van de spots die in december 2009 waren uitgezonden, won bij de tweede toekenning van de RAB Awards maar liefst twee hoofdprijzen. De vakjury riep de CPNB unaniem uit tot Radio Adverteerder 2010, omdat zij ‘radio-reclame optimaal en consequent inzet’. Daarnaast was er dit jaar ook een Publieksprijs, waarvoor spots van vier adverteerders genomineerd waren. Dat bood de kans om campagne te voeren. Dat deed de CPNB via de sociale media en met inzet van een ijlings ontworpen boe-hoeklogo. Met 51% van de uitgebrachte stemmen kwam de CPNB als winnaar uit de bus. Beide bekroningen leverden een cheque op ter waarde van € 75.000 radiozendtijd.

RAB staat voor Radio Advies Bureau, een lichaam waarin publieke en commerciële zenders samenwerken. Waardering voor het fenomeen radiospot is in hun belang. Hoe kunnen zij dat belang beter dienen dan door het organiseren van een jaarlijkse bekroning van het beste dat er op dit gebied te horen valt. De radiospots van de CPNB worden bedacht en geschreven door Kees Sterrenburg. De stemmen worden geleverd door Wim T. Schippers, Kees Hulst en Carla Hardy.

Op 30 september werden de prijzen uitgereikt op een bijeenkomst bij Undercurrent Spaces, een van de post-industriële creatieve hotspots in Amsterdam Noord.

*Een
Boe-hoek*

CPNB BUREAU

Wie is wie bij de CPNB?

In 2010 was de feitelijke bezetting van het CPNB-bureau gemiddeld 24,7 fte groot. De vacature die er bestond voor de functie van projectcoördinator werd in de tweede helft van het jaar vervuld. Aan het einde van het jaar waren er 29 medewerkers, waarvan 12 parttimers. De gemiddelde leeftijd van de medewerkers liep op van 36,5 naar 37,5 jaar. Hun gemiddelde diensttijd liep eveneens op, van 4 jaar en 2 maanden naar 5 jaar en 4 maanden. Het ziekteverzuim liep op van 2,9 naar 5%; één medewerker was langdurig ziek.

Aan het eind van 2010 was een verandering van de organisatie in voorbereiding. Een herstructurering van een project-organisatie naar een matrix-organisatie is bedoeld om de CPNB beter voor de toekomst toe te rusten. De verandering werd voorbereid in twee tweedaagse 'hei-sessies', de eerste met een beperkte groep, de tweede met alle medewerkers.

Medio 2010 verliet Henk Kraima de CPNB. Anne Marieke Robertson vervulde een tijdelijk dienstverband. Stage liepen Chantal van den Burg (Media, Informatie en Communicatie, Hogeschool van Amsterdam), Lyanne Hooijschuur (Communicatie en Event Management, Utrecht), Victorine Hollaers (Vrijtijdsmanagement, Breda), Elisa Jansen (Literaire vorming en literatuuroverdracht, VU Amsterdam) en Marte Schallenberg (Literatuurwetenschap, Universiteit Utrecht).

DE BUREAUBEZETTING PER 1 JANUARI 2011

Aafke Komen
projectmedewerker

Bauke Hondema
productiebegeleider

Bianca de Groot
klantenservice
(24 uur)

Charissa Wierdsma
directie-assistent

Eppe van Nispen
tot Sevenaer
directeur

Esther Scholten
programmabeleider

Francien Jonge Poerink
projectcoördinator

Gijs Schunselaar
adjunct-directeur

Heleen Tersteeg
onderzoekcoördinator
(32 uur)

Henk van der Does
algemeen medewerker
(16 uur)

Joke de Witte
controller
(20 uur)

Lisette de Vreeze
medewerker financiële
administratie (16 uur)

Maartje Bolt
projectmedewerker

Man Ting Ko
medewerker financiële
administratie (16 uur)

Marieke Verhoeven
adjunct-directeur

Marieke Winkler
projectmedewerker

Mariska de Groot
accountcoördinator/
klantenservice

Mark Hemels
webredacteur
(32 uur)

Marte Schallenberg
medewerker pers
(16 uur)

Mascha Ravelli
reclamecoördinator

Maud Aarsen
persvoorlichter
(32 uur)

Mignon Roeleveld-Visser
orderadministratie/webredactie
(28 uur)

Noor Wentholt
telefoniste / receptioniste
(16 uur)

Oane Bijlsma
klantenservice

Peter Rosendaal
persvoorlichter

Roelien Heldt
coördinator gegevensbeheer
(18 uur)

Ruth Bergmans
projectcoördinator

Sharon Ullers
projectmedewerker

Victor Zwaan
coördinator ICT
en onlineproducties

Wietske Beenen
chef de bureau
(32 uur)

A man in a dark suit and glasses is smiling as he cuts a gold ribbon with a pair of scissors. He is surrounded by a crowd of people, including children, at what appears to be a book launch event. The scene is decorated with green ivy leaves. The text 'Kinderboekenweek' is overlaid in large white letters across the center of the image.

Kinderboekenweek

Voorkeur voor duurdere boeken

In een markt die al het hele jaar enkele procenten achter lag bij het vorige jaar, onderscheidde de Kinderboekenweek zich in positieve zin. Vergelijken bij 2009 werden 0,4% meer kinderboeken verkocht, met een 4,9% hogere kassa-opbrengst. Ouders en kinderen kozen dus voor duurdere boeken, een opvallend resultaat in een tijd waarin uitgevers en boekverkopers titels met stuntprijzen nog wel eens inzetten in een poging de dalende markttrend te keren.

Volgens CPNB's Marieke Verhoeven groeit de kinderboekenmarkt nog steeds. 'Een verschil met vorige

jaren is dat toen de eerste week de grootste stijging vertoonde ten opzichte van vorig jaar, waarna het wat afvlakte,' verklaarde zij tegenover *Boekblad*. 'Dit jaar is dat andersom. Dat komt onder meer door een betere spreiding van de publiciteit. Met extra geld van het Centraal Boekhuis konden we meer televisiespots uitzenden, we zijn daar ook op de vrijdag in de eerste week mee begonnen en dat heeft wellicht resultaat gehad. We hebben ook het idee dat boekhandelaren actiever zijn geweest. Vroeger lag de interesse vooral bij de opening, nu worden veel acties georganiseerd in de tweede week.'

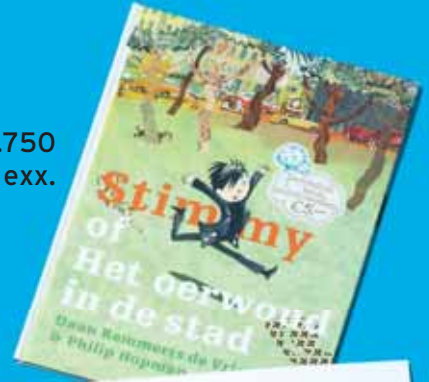
Veel enthousiasme was er over het Kinderboekenweekgeschenk, *Mees Kees in de gloria* van Mirjam Oldenhave. Niet voor niets is mees Kees de laatste jaren uitgegroeid tot de meest geliefde schoolmeester van het land, compleet met een eigen app. Boekwinkels die door hun voorraad heen dreigden te raken, moesten aanvullende partijen van het boek zien te scoren bij collega's die nog voldoende mees Kezen hadden.

Ook het thema *De Grote TekenTentoonstelling – beeldtaal in kinderboeken* werd goed ontvangen. Of je het nu naar strips toetrok, of naar schilderijen of gewoon naar illustraties in kinderboeken, scholen vonden ruim voldoende aanknopingspunten voor lessen en activiteiten. Achttien kerntitels, zes voor de onderbouw, zes voor de middenbouw en zes voor de bovenbouw, legden voor de scholen de verbinding tussen het thema en het boekenaanbod.

Daarnaast bracht de CPNB het prentenboek *Stimmy of Het oerwoud in de stad*, een bijzonder samenwerkingsproject van Daan Remmerts de Vries en Philip Hopman. Het bijzondere eraan was dat Daan en Philip letterlijk samen de tekeningen gemaakt hadden; ze werkten in elkaars tekeningen. Bijzonder als het was, viel *Stimmy* als Kinderboekenweek-vehikel een gemengde ontvangst ten deel. Sommige boekverkopers vonden het prachtig, andere vonden het een bezwaar dat het niet voor de allerkleinsten was. Weer anderen verlangden terug naar de prentenboekjes op klein formaat die de CPNB tot en met 2008 voor € 2,50 in de boekwinkel had gebracht – *Stimmy* kostte het dubbele. Volgens Jessica Jongkind van kinderboekhandel Kiekeboek in Haarlem is een prentenboek van € 5 'te weinig onderscheidend'. Feit is dat de verkoop van het boek een steun in de rug kreeg doordat het koppel Daan Remmerts de Vries en Philip Hopman voor een andere titel, *Voordat jij er was*, als winnaar van de Gouden Griffel uit de bus kwam.

Al op woensdag 29 september waren de winnaars van de Zilveren Griffels en de Vlag en Wimpels met hun uitgevers uitgenodigd in restaurant Fifteen te Amsterdam voor het langzamerhand traditioneel geworden Griffeldiner. Om dit samenzijn iets meer

90.750
exx.

12.232
exx.

197.150
exx.

183.100
exx.

433.230
exx.

de tijd te geven, was besloten het niet meer te houden in de uren voorafgaande aan het Kinderboekenbal, maar een week ervoor. Tussen de gangen door ontvingen de winnaars hun oorkonde en hun Zilveren Griffel uit handen van Eppo van Nispen.

Oogstrelend

Op 5 oktober opende het Muziekgebouw aan 't IJ zijn deuren voor Het Oogstrelende Kinderboekenbal. Alle genodigden hadden met hun toegangskaarten een canvasdoekje van 4 x 4 cm ontvangen om daarop hun eigen schilderij te maken en zich dit op te spelden. Met veel overtuiging speelde Mirjam Oldenhavé – ooit opgeleid tot dramatherapeute – een gedeelte uit haar *Mees Kees Show*. Daaraan deden Mees Kees-illustrator Rick de Haas, bassist Roos de Wijs en toetsenist Irene Schepers mee. Daan Remmerts de Vries en Philip Hopman demonstreerden hoe zij samen hadden gewerkt bij het maken van hun prentenboek *Stimmy of Het oerwoud in de stad*.

En dan was er natuurlijk de bekendmaking van de Gouden Griffel. Wie van de tien Zilveren Griffels zou er met de hoofdprijs vandoor gaan? De Griffelkoffer met daarin de uitslag was in de weken sinds de Kinderboekenweek-persconferentie bewaard door het Rijksmuseum – in de *Nachtwacht*. Dat was te zien in een mooi filmpje waarin de sfeer van een leeg Rijksmuseum via een dynamische soundtrack extra *spooky* overkwam. Op YouTube gezet, werd dit filmpje voor en tijdens de Kinderboekenweek meer dan 60.000 maal bekeken. Het jonge meisje op de *Nachtwacht*, dat met haar wijdvallende rok het blauwe koffertje had afgeschermd, kwam de koffer opdragen en juryvoorzitter Gerlien van Dalen maakte de winnaar bekend: *Voordat jier was*, een moderne interpretatie van het scheppingsverhaal, van dezelfde Daan Remmerts de Vries en Philip Hopman (Querido). De jury noemde het 'een grappig, ontregelend en rijk boek, dat bij herlezen steeds mooier wordt.' En zo werden Daan & Philip door een toevallige samenloop

Het Kinderboekenbal

van omstandigheden het centrale duo van de avond. Isolde Hallensleben presenteerde, ISH zorgde voor een dansoptreden. Het Centraal Boekhuis bood champagne en kinderchampagne aan.

Penselen in het Rijksmuseum

Op 6 oktober ging in het Rijksmuseum Amsterdam de expositie *Penselen in het Rijksmuseum* open, die zou duren tot en met 6 december. Daaraan voorafgaand werden de Zilveren Penselen uitgereikt aan Carl Cneut en Geert Vervaecke en het Gouden Penseel aan illustrator Marije en graficus Ronald Tolman, de makers van *De boomhut*. Vader en dochter Tolman openden daarop de expositie. Tijdens de tentoonstellingsperiode bood het Rijksmuseum de workshop *Je eigen verhaal* aan, over hoe je een verhaal tekent. Andere musea werden aangelokt door het thema en haakten in op de Kinderboekenweek. Het Zuiderzeemuseum in Enkhuizen kwam met een kijk-, zoek- en maaktentoonstelling rond het werk van Thé Tjong-Khing. De Kunsthal in Rotterdam presenteerde ook Thé Tjong-Khing en daarnaast de platen van Ronald en Marije Tolman. Het Scheepvaartmuseum in Amsterdam liet tijdens de Kinderboekenweek een jeugdvoorstelling zien gebaseerd op het verhaal van schipper Bontekoe. Het Nederlands Stripmuseum

in Groningen bood ook een voorstelling, gebaseerd op *De boomhut*, plus tekenworkshops. Het Haags Gemeentemuseum toonde werk van Annemarie van Haeringen, het Wereldmuseum te Rotterdam aquarellen van Sandra Klaassen.

Op 13 oktober openden Daan Remmerts de Vries en Philip Hopman met een gongslag de Amsterdamse effectenbeurs NYSE Euronext. Illustraties uit *Stimmy* werden drie avonden door een op een auto geplaatste superbeamer geprojecteerd op gebouwen in Amsterdam, Utrecht, Den Bosch, Eindhoven, Rotterdam en Den Haag.

Mirjam Oldenhove speelde in de Kinderboekenweek in totaal 15 voorstellingen van de *Mees Kees Show*. Ook waren er Kinderboekenweekuitzendingen van *Huisje Boompje Beestje* en uiteraard ook in het *SchoolTV Weekjournaal*. Het *Jeugdjournaal* had op zeven dagen een item dat verband hield met de Kinderboekenweek.

De televisiespot voor de Kinderboekenweek werd van 9 tot 16 oktober 122 maal uitgezonden op Nederland 1 en 3, RTL 4, 5, 7 en 8.

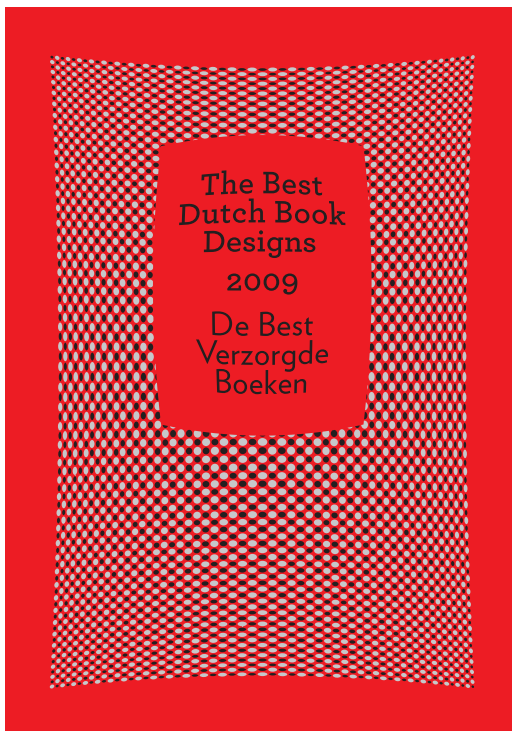
BEST VERZORGDE BOEKEN

Terugkeer

Op 19 februari werd de selectie van De Best Verzorgde Boeken 2009 bekend gemaakt. Uit 415 inzendingen hadden de juryleden dertig boeken uitgekozen die zij er door hun uiterlijk uit vonden springen.

De jury, dat waren de zelfstandige ontwerpers Volken Beck en Ben Laloua, uitgever Nina Post (post editions, Rotterdam), drukker Paul van Mameren (Lecturis, Eindhoven) en designhistoricus Frederike Huygen. De laatste nam ook het opstellen van het juryrapport voor haar rekening.

Eén van de boeken uit hun keuze behaalde een eervolle vermelding bij *Schönste Bücher aus aller Welt* in Leipzig, het wereldtoernooi voor Best Verzorgde Boeken uit ruim dertig landen. Dat was *Open City*, boek verschenen ter gelegenheid van de Architectuur Biënnale Rotterdam, een uitgave van SUN archi-

tecture, en ontworpen door Mevis & Van Deursen, met medewerking van een groep deelnemers aan de Werkplaats Typografie in Arnhem.

Na vijf jaar in het tijdelijke Stedelijk Museum in het Post CS-gebouw en één jaar bij de Bijzondere Collecties van de Universiteit van Amsterdam, keerden De Best Verzorgde Boeken op 15 oktober terug waar ze vandaan gekomen zijn, het Stedelijk Museum aan de Paulus Potterstraat. Op een druk bezochte bijeenkomst werd de expositie, in het kader van The Temporary Stedelijk at the Stedelijk Museum Amsterdam, ten doop gehouden. Idem dito de catalogus *The Best Dutch Book Designs 2009 De Best Verzorgde Boeken*, ditmaal in een bijna flexibele hardcover, naar ontwerp

van Hansje van Halem. Het boek kon tot stand komen dankzij bereidwillige medewerking van de papierleveranciers Antalis en Arctic Paper Benelux en L. van Heek Textiles, fabrikant van boekbandmateriaal. De expositie was gepland voor vijf weken, maar werd verlengd tot en met de kerstvakantie.

In de organiserende Stichting De Best Verzorgde Boeken werken de drie bedrijfstakken samen die zich bij het boek betrokken voelen. Dat doen ze via de CPNB, de ontwerpersorganisatie BNO en de Grafische Cultuurstichting. Meerjarige financiële ondersteuning ontvangt de organisatie van Antalis, Almere/Andelst, BNO/Pictoright, Amsterdam en L. van Heek Textiles, Lossier.

EXPOSITIES DE BEST VERZORGDE BOEKEN

- Amsterdam, Stedelijk Museum
- Leipzig, Leipziger Buchmesse
- Frankfurt, Frankfurter Buchmesse
- Tokyo, Toppan Printing Museum
- Den Haag, Museum Meermanno | Huis van het Boek
- Amsterdam, Grafisch Papier Hier
- Wenen, Neue Hauptbücherei
- Rotterdam, Drukkerij De Maasstad
- Amstelveen, Lenoirschuring
- Rotterdam, Boekhandel v/h Van Genneep
- Ljubljana, International Centre of Graphic Arts

NS PUBLIEKSPRIJS

Thriller Boek van het Jaar

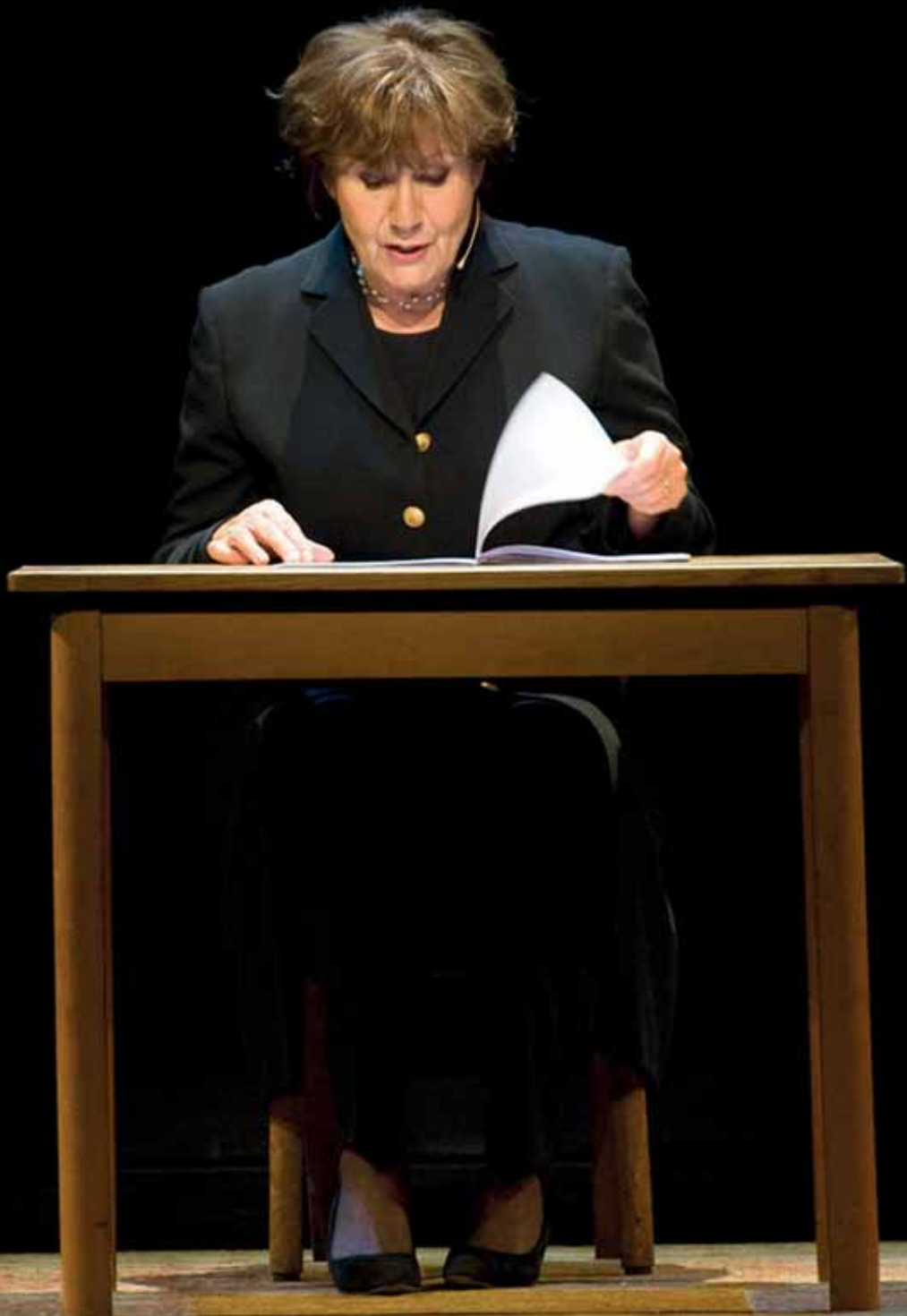
Op maandag 18 oktober verzamelde zich een nieuwsgierig publiek in de Spiegelzaal van het Concertgebouw te Amsterdam. Karin de Groot onderhield zich daar met leden van de Kernjury, ieder met een andere voorkeur voor een van de zes genomineerden. CPNB's Esther Scholten analyseerde de stempopulatie naar leeftijd, geslacht, opleiding enzovoort, alles in afwachting van de uitslag van de stemming. Die bracht de NS Publieksprijs naar *Op klaarlichte dag* van Simone van der Vlugt (Anthos). Het was de eerste maal dat het sterk opgekomen genre van de literaire thriller de winnaar van de NS Publieksprijs leverde. *Op klaarlichte dag* verzamelde een kwart van de 32.346 uitgebrachte stemmen en werd daarmee Boek van het Jaar. Simone van der Vlugt ontving de prijs, een sculptuur van Jeroen Henneman, uit handen van de vorige winnaar, Herman Koch. Aan de prijs

zijn verder een bedrag van € 7.500 verbonden en een eerste klas NS-jaarabonnement ter waarde van € 5.867. Het boek had na verschijnen drie weken op de eerste plaats van De Bestseller 60 gestaan, maar was kort tevoren uit de lijst gezakt. Na het winnen van de prijs keerde het op plaats 4 terug en bleef de rest van het jaar op de lijst staan. Genomineerde Ernest van der Kwast greep de stemperiode aan voor enkele acties die even creatief als onreglementair waren. Hij begon met te melden dat hij Suzanne Vermeer was, 'ik vind dat mijn beste boek moet winnen en dat is zonder twijfel het boek dat ik onder eigen naam heb geschreven.' Daarna stelde hij een donatie aan een goed doel in het vooruitzicht voor elke stem die er op hem werd uitgebracht. Het maakte hem tot de meest besproken genomineerde, maar het bracht zijn *Mama Tandoori* niet in de buurt van de overwinning.

PUBLIEKS
PRIJS

IS
PUBLIE
PRIJS

Nederland Leest

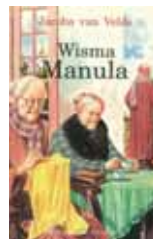

Vergeten literaire parel

Jacoba van Velde en
Samuel Beckett

Na een minder bekende levende auteur (Frank Martinus Arion), een bekende dode schrijver (Theo Thijssen) en twee bekende auteurs op leeftijd (Harry Mulisch en Hella S. Haasse) was voor de vijfde Nederland Leest de beurt aan een minder bekende dode auteur. De keuze voor de korte roman *De grote zaal* van Jacoba van Velde kon gerust een waagstuk genoemd worden. Jacoba wie? Jacoba van Velde (1903-1985), eerst danseres, later vertaalster, vooral van modern toneel, auteur van slechts twee romans en een paar korte verhalen, publiciteitsschuw, een groot deel van haar leven woonachtig in Parijs. Eén van die romans is *De grote zaal*, in Nederland enige malen herdrukt, in diverse talen vertaald in een tijd

dat de export van Nederlandse literatuur nog niet zo stelselmatig bevorderd werd als nu. *De grote zaal* is een uitgesproken somber boek. Allereerst door het onderwerp – de laatste levensperiode van een door een beroerte getroffen vrouw – maar ook omdat compenserende elementen ontbreken. Bij Haasse en Mulisch was ook sprake van een tragisch onderwerp, maar *Oeroeg* wordt licht gemaakt door beschrijvingen van de natuur en jeugdige onschuld, terwijl Mulisch in *Twee vrouwen* de lezer boeit met zijn virtuoze spel met mythes. In *De grote zaal* is er niets dan eenzaamheid en menselijk tekort – en de verrassing dat dit boek met zijn kale, trefzekere stijl 57 jaar na dato nog niets van zijn indringendheid verloren heeft.

12.012 exx.

654.300 exx.

2.500 exx.

79.200 exx.

83.150 exx.

2.500 exx.

10.000 exx.

De missie kan als geslaagd beschouwd worden. Het hoofddoel van Nederland Leest is om de openbare bibliotheken gedurende een paar weken in het hart van de publieke belangstelling te plaatsen. Dankzij de grootschalige opzet van de campagne, met dragende rollen voor een lofredenaar en een ambassadeur, bleek het mogelijk om dat hoofddoel ook te bereiken met een vergeten literaire parel. Het begon met een blikvangende presentatie aan bibliotheken en boekwinkels in de vorm van een dossier-Jacoba van Velde, dat een waaier aan facsimile-documenten bevatte. En het eindigde net als in 2009 met een sfeervolle slotmiddag in Koninklijk Theater Carré te Amsterdam. Hier draaide Nederland Leest vooral om: vier weken lang, van 22 oktober tot en met 19 november, deelden de openbare bibliotheken aan hun leden exempla-

ren uit van *De grote zaal*. Met daaraan verbonden de uitnodiging om met elkaar over het boek in gesprek te gaan. Iets waar veel bibliotheken gelegenheid toe gaven, door discussieavonden en andere evenementen op touw te zetten.

Daaromheen bewogen zich, als satellieten, verschillende edities die *De grote zaal* tegelijk naar andere publiekscategorieën brachten. In de eerste plaats was er een editie voor scholieren in het voortgezet onderwijs, mogelijk gemaakt door Stichting Lezen. In vorige jaren was deze editie kosteloos ter beschikking gesteld; dit jaar moest van de afnemers voor het eerst een geringe kostenbijdrage gevraagd worden. Er stond tegenover dat de scholiereneditie nu vergezeld ging van een speciale scholierenwebsite, met daarop ook lessuggesties voor docenten.

Dan waren er een grootlettereditie en een luisterboek-cd, bestemd voor alle deelnemende bibliotheken, omdat voor *De grote zaal* ook interesse verwacht kon worden bij bejaarde lezers. Beide kwamen tot stand in samenwerking met NBD/Biblion, Dedicon en het Loket Aangepast Lezen. Dan was er de editie met blanco omslag, als uitnodiging om een eigen omslag voor *De grote zaal* te bedenken: de ontwerpwedstrijd Nederland Leest, Nederland Ontwerpt. En voor in de boekwinkel was er een luxe, gebonden editie, waarin Van Velde's tekst gevolgd werd door *De eenzaamste mens*, een uitgebreide biografische schets van de hand van Onno Blom. Het boek kreeg van ontwerper Anthon Beeke een confronterend omslag mee. Dat was niet naar ieders zin, maar als er ergens een kader is waarbinnen zoiets kan, dan is het een brede campagne als Nederland Leest.

Vier personen zetten zich in het bijzonder voor Nederland Leest in. Ten eerste Rosita Steenbeek, die

Philip Freriks presenteert zijn Jacoba van Veldewandeling

de Lofrede op *De grote zaal* schreef. Dan Philip Freriks die dit jaar zijn ambassadeursrol extra inhoud kon geven doordat hij als Parijzenaar en kenner van het Parijse kunstenaarsleven de figuur Jacoba van Velde overtuigend tot leven kon wekken. Hij componeerde zelfs een Jacoba van Veldewandeling door Parijs. De derde was Anne Wil Blankers die op zich nam *De grote zaal* op toneel voor te dragen. En dat, gesteund door bewerker en regisseur Mette Bouhuys, op zes plaatsen in het land deed, bovendien in Utrecht voor personeel van NS en *last but not least* in Carré op de slotmiddag – steeds voor geïmponeerd publiek. En de vierde was Kiki Brassier, de achternicht van Jacoba van Velde, die bij verschillende gelegenheden in gesprek met Philip Freriks het publiek liet delen in haar herinneringen aan haar bijzondere oudtante. Op Manuscripta werd op verschillende manieren aandacht gevraagd voor de campagne. Op zondag was er een workshop over Nederland Leest en scholieren, met medewerking van Coen Peppelenbos, Rosita Steenbeek en Daan Beeke. Een dag later was er *Nederland Leest als marketing tool*, een inspiratiesessie bestemd voor directeuren en marketingmedewerkers van bibliotheken. Coen van Hoogdalem (VOB),

CPNB's Eppo van Nispen en Gijs Schunselaar, en Mapa Marketing praatten de aanwezigen bij over hoe de kansen te benutten die Nederland Leest bibliotheken biedt. Ook was er een gesprek tussen Philip Freriks en Rosita Steenbeek.

Met zeven journalisten en een fotograaf werd op 17 en 18 september een persreis ondernomen naar Parijs om onder leiding van Philip Freriks de Jacoba van Veldewandeling te maken. Verder bezochten de deelnemers toneel dat in Van Velde's dagen modern was en kregen ze op verschillende plekken briefings. Een ochtend lang werden ze gastvrij ontvangen door het Institut Néerlandais.

De landelijke aftrap voor Nederland Leest vond vrijdag 22 oktober plaats in de Bibliotheek Den Haag. Marlies Veldhuijzen van Zanten, amper een week in functie als staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, kwam het eerste exemplaar van *De grote zaal* in ontvangst nemen, plus de stapel exemplaren voor de leden van de Ministerraad. Eromheen werd het publiek getraceerd op een vooruitblik op verschillende elementen van de actie. Rosita Steenbeek las haar Lofrede voor. Philip Freriks ging in gesprek met Kiki Brassier, twee studenten van de Haagse

kunstacademie werkten voor het oog van het publiek aan hun inzendingen voor de ontwerpwedstrijd, en er was een voorproefje te horen van de voorleesmarathon.

Deze laatste werd rond *De grote zaal* georganiseerd door tv-zender Cultura24, met deelname van Anne Wil Blankers en bewoners van verzorgingstehuizen. Tussen 22 oktober en 5 november was de marathon in vijf afleveringen te zien, waarna de NTR op 13 november de marathon achterelkaar uitzond onder de titel *De lange nacht van het voorlezen*.

Op 26 oktober liet NS tussen Amsterdam en Den Bosch de speciale Nederland Leest-trein rijden, met aan boord een gezelschap van moeders en dochters – dit vanwege het feit dat Jacoba van Velde haar boek afwisselend door de ogen van de bejaarde moeder en haar volwassen dochter geschreven heeft. Ook Philip Freriks en Anne Wil Blankers waren er bij, alsmede Rosita Steenbeek en Pia Douwes, met hun moeders. Veel aandacht trok de landelijke A0-affichecampagne die was ontwikkeld door KesselsKramer. Op zes posters vroeg een ‘citaat’ van slechts twee woorden aandacht voor *De grote zaal*. Ook hier frontale, confronterende communicatie. Boekwinkels en bibliotheken namen exemplaren af van de Leesgids met achtergrondinformatie over boek en auteur, en aanzetten voor verdere discussie. Voor de bibliotheken was er

ook nog een expositie in de vorm van acht banieren. Op 12 november kwam een geïnteresseerd publiek bijeen in de Openbare Bibliotheek Amsterdam voor de uitslag van Nederland Leest, Nederland Ontwerpt. De juryleden Marry van Baar, Max Kisman (voorzitter) en Roel Klaassen kozen uit 259 digitaal binnengekomen inzendingen het ontwerp van de 18-jarige Haagse academiestudent Liz Klaver als winnaar. ‘Het is bijna niks en het is alles wat je nodig hebt,’ merkte de jury op over haar ontwerp met een uit de losse hand getekend lijnenpatroon. Nederland Leest, Nederland Ontwerpt kwam tot stand in samenwerking tussen Premisela – Dutch Platform for Design and Fashion, Stichting De Best Verzorgde Boeken en de CPNB.

Een week later was er dan de slotmiddag in Carré. Philip Freriks nam het publiek mee op wandeling door Parijs en praatte met Rosita Steenbeek na over de afgelopen weken. Slechts gezeten achter een houten tafeltje boeide en ontroerde Anne Wil Blankers het publiek met haar solovoordracht, met minieme intonatiëwisseling wanneer de dochter de vertelling van de moeder overnam. Fernando Lameirinhas, Riet Muylaert en Paul de Munnik zorgden met hun Jacques Brel-interpretaties voor het intermezzo. En aan het eind van de middag ontlokte Philip Freriks de aanwezigen een Schreeuw om Cultuur.

xxxxxxkxkxkx
met haar winnende ontwerp

BOEKENBON

Frapper toujours

De boekenbranche heeft een sterke infrastructuur. Een van de pijlers daarvan is de CPNB, maar ze is zeker niet de enige. Ook het Centraal Boekhuis is zo'n instelling waarom andere landen ons benijden. Dichter bij het publiek staat de Boekenbon, een sterk merk dat al driekwart eeuw meegaat – en honderd procent collectief van karakter. De Boekenbon wordt bestierd door de Boekenbon bv, een dochter van de Koninklijke Boekverkopersbond. In opdracht van Boekenbon bv realiseert de CPNB al heel wat jaren reclamecampagnes voor de Boekenbon. Want het merk Boekenbon mag dan sterk zijn, het vergt regelmatig onderhoud om die kracht te behouden. Met ieders inspanning lukt dat goed. Dat betekent geenszins dat Boekenbon bv in het geld zwemt; de kosten moeten gedekt worden door de rente op de uitstaande Boekenbonnen. Dat wordt er bij een lage rentestand niet eenvoudiger op. Kostenbesparende maatregelen zijn dus geboden. Zoals in 2010 de overgang op digitale facturatie.

Tegelijk werkt de Boekenbon aan segmentering en diversificering. Zo kwam voor de zakelijke markt dit jaar een Boekenbon-wijncombinatie in geschenkverpakking beschikbaar. En via boekenbon.nl kan het publiek nu Boekenbonnen met wenskaarten bestellen, rechtstreeks te bezorgen.

In 2010 zorgde de CPNB voor een radiocampagne in de eindexamenperiode. Vier variaties op het thema *Boekenbon beter!* gingen tussen 17 juni en 2 juli, geconcentreerd in twee maal drie dagen, de lucht in via 100% NL, BNR, Q-Music, Radio 1, Radio 2, Radio 3FM, Sky Radio, Veronica en de regionale zenders – op elke zender 22 maal.

In oktober werden via Radio 1 en BNR spots uitgezonden, speciaal gericht op zakelijke afnemers. En in december liep er opnieuw een publiekscampagne via de radio.

CADEAUCAMPAGNE

Op radio én televisie

De laatste zes weken van het jaar zijn voor de boekhandel van cruciaal belang. Sinterklaas en Kerstmis zijn, elk op eigen wijze, cadeaumomenten bij uitstek. En in de concurrentieslag met andere cadeaus handhaaft het boek door de jaren heen zijn sterke positie als cadeau-artikel. Uitgevers zijn er in deze periode dan ook speciaal op uit om hun kansrijke titels in de kijker te spelen. Tegelijk biedt het grote cadeau-aandeel in de eindejaarsomzet een aanknopingspunt voor collectieve inspanning.

Voor de CPNB is omroepreclame, meestal via de radio, de laatste jaren het meest gebruikte middel om de eindejaarsverkoop te helpen aanjagen. Het Sinterklaasblok liep tussen vrijdag 26 november en

zaterdag 4 december. Ingeschakeld werden 100% NL, Q-Music, Radio 1, Radio 3FM, Sky Radio, Veronica en de regionale zenders. Er kwamen drie nieuwe spots op het prijswinnende stramien, met het markante stemgeluid van Wim T. Schippers, die gebelgd reageerde op melige cadeaus als een samoeraihorloge of een bierhelm.

Voor Kerstmis kwam er nog een schepje bovenop; naast een zelfde portie radioreclame ging er nu ook een tv-spot de lucht in. Voor het eerst werden met de stem van Wim T. Schippers twee televisiespots gemaakt. Uitzending van 17 tot en met 24 december, 37 maal via Nederland 1 en 3. Voor de radio werden drie verse spots gemaakt – nu met een stressberry en een sauspistool op Wim T.'s schopstoel. Uitzending

in dezelfde periode via 100% NL, Radio 1, Radio 3FM, Radio 538, Sky Radio, Veronica en de regionalen. Boekhandels konden de spots bij de CPNB downloaden voor eigen gebruik. De campagne was in deze omvang mogelijk dankzij een extra bijdrage van het Centraal Boekhuis.

De boekenbranche hoopte erg dat de decembermaand wat van de mindere gang van zaken in de loop van het jaar zou goedmaken. Het tegendeel was het geval. Over de oorzaak daarvan was iedereen het eens: de vroege en overvloedige sneeuwval.

Tekst:

Just Enschedé, Amsterdam

Fotografie:

Taco Anema, Bas Brügger, Robert Elsing,
Gerlinde de Geus, Ronald Hoeben, Chris van Houts,
Francien Jonge Poerink, Eddy Posthuma de Boer,
Mascha Ravelli, George Verberne

Fotografie voorzijde:

Gerlinde de Geus

Ontwerp:

Studio Jaap van der Zwan, Amsterdam

Lithografie:

Studio Spirit & Sketch, Amsterdam

Druk:

RDH Printmedia, Wormerveer

Verspreiding:

Onder de leden van de GAU, KBb, VOB en relaties
van de Stichting CPNB

Oplage:

4.000 exx.

Stichting CPNB

Herengracht 166, 1016 BP Amsterdam

Postbus 10576, 1001 EN Amsterdam

telefoon (020) 626 4971

fax (020) 623 1696

info@cpnb.nl

www.cpnb.nl

Stichting Collectieve
Propaganda van het
Nederlandse Boek

Stichting Collectieve
Propaganda van het
Nederlandse Boek